

”SAAPPAAT ON SUURET JA NIISSÄ ON
VIELÄ KUITENKIN AIKA PIENET JALAT”

Nuorten monipalvelukeskus Dominon nivelvaihtely

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaali- ja terveysala

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosiaalipedagoginen aikuistyö

Opinnäytetyö

Syksy 2010

Reetta Nykänen 0702121

Terhi Törnroos 0701673

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

NYKÄNEN, REETTA & TÖRNROOS, TERHI: ”Saappaat on suuret ja niissä on kuitenkin vielä aika pienet jalat” – Nuorten monipalvelukeskus Dominon nivelvaihtely

Sosiaalipedagogisen aikuistymisen opinnäytely, 47 sivua, 9 liitesivua

Syyskuu 2010

TIIVISTELMÄ

Opinnäytelyömme tavoitteena on tuoda esille Nuorten monipalvelukeskus Dominon nivelvaihtelyä työmenetelmänä ja sitä, mitä se merkitsee yhteiskunnassa nuorille. Tutkimustehtävänä on selvittää niitä yhteisiä tekijöitä, joita nivelvaihtelyssä olevilla nuorilla ilmenee sekä tuoda esille ammattilaisten näkökulmia työstä nuorten parissa. Tutkimuskysymyksemme olivat: Millainen nuori on nivelvaihtelyn asiakkaana? Millaisena ammattilaiset näkevät nuorten aseman nivelvaihtelyssä ja yhteiskunnassa?

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 15–17-vuotiaat Dominon nivelvaihtelyn asiakkaina olleet nuoret, joiden asiakkuus on alkanut ja loppunut vuoden 2009 aikana ja kaksi nivelvaihtelyöntekijää sekä Dominon johtava ohjaaja. Dominon nivelvaihtely on peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääneiden tai jättäytyneiden, toisen asteen koulutuksen keskeyttäneiden tai keskeytysuhan alaisena olevien sekä työttömänä työnhakijana olevien nuorten kanssa tehtävää työtä, jonka tavoitteena on ohjauksen ja tukitoimenpiteiden jatkuvuus nivelvaihteissa ja keskeytyksen uhatessa. Tutkimus oli kaksivaiheinen. Ensimmäisessä, määrällisessä vaiheessa purimme vuoden 2009 aikana asiakkaina olleiden nuorten asiakastiedot Dominon asiakastietolomakkeista ja poimimme sieltä korostuneita ja yhdistäviä tekijöitä. Esille nousseiden asioiden pohjalta suunnittelimme tutkimuksen toisen, laadullisen vaiheen eli teemahaastattelut Dominon työntekijöille. Nauhoitimme haastattelut, jotka litteroimme ja purimme sisällönanalyysillä.

Tutkimuksesta ilmenee, että nivelvaihtely on tärkeä työmenetelmä nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä ja oman koulutuspolun löytymisessä. Ammattilaisten haastatteluiden pohjalta nousi esille, että nivelvaihtely on vielä kehittyvä työmuoto, joka tarvitsee tuekseen esimerkiksi viranomaisyhteistyötä, sujuvaa tiedonsiirtoa sekä selkärangaksi selkeät lait. Tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää Dominossa ja sillä voidaan osoittaa Lahden kaupungille työn merkitys sekä myös yhteistyötahot voivat hyödyntää sitä.

Avainsanat: nivelvaihtely, nivelvaihe, nuoret, koulupudokkuus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services...

NYKÄNEN, REETTA & TÖRNROOS, TERHI: “The boots are big and there are still quite small feet in them” – Transition point work in Multi-agency centre Domino

Bachelor’s Thesis in Social Services

47 pages, 9 appendices

Autumn 2010

ABSTRACT

The aim of our Bachelor’s Thesis is to bring out Multi-agency centre Domino’s transition point work as a work method and what it means in society concerning the young. The objective of the research is to find out those common factors which appear with the young who are clients in transition point work as well as bring up professionals’ point of views of working with the young. Our research questions were: What kind of young person is a client in transition point work? How do the professionals see the status of the young in transition point work and in society?

The target group of the research were 15-17 year old youngsters who were clients of Domino’s transition point work whose customership has begun and ended in year 2009 and also two transition point workers and a leading instructor in Domino. Domino’s transition point work is a work with youngsters who have left without or chosen not to accept a study place after compulsory education, youngsters who have dropped out of secondary education or youngsters who are in danger of dropping out of school as well as youngsters who are unemployed jobseekers. The aim of the work in transition point and in the danger of dropping out is to continue the guidance and support measures. The research was two-phased. In the first, quantitative phase we decompressed the client data of the youngsters who were clients in the year 2009 from the client data forms and we picked there highlighted and combined factors. We planned the second, qualitative phase in other words theme interviews for Domino’s employees based on things which were highlighted in the first phase. We recorded the interviews and transcribed and decompressed them with a content analysis.

It transpires from the research that transition point work is an important work method in prevention of youth social exclusion and finding own education path. From the interviews of the professionals was found out that transition point work is still a developing work form which needs support, for example cooperation from authorities, fluent transfer of information as well as explicit laws for a backbone. The results of the research can be used in Domino and by that the importance of the work can be indicated to Lahti city as well as cooperation quarters can benefit from it.

Key words: transition point work, transition point, the young, school dropouts

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KESKEISET KÄSITTEET JA TEORIATieto	2
3	LÄHTÖKOHDAT JA TAUSTAA	8
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	16
4.1	Asiakastietolomakkeet	16
4.2	Teemahaastattelut	16
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA ETENEMINEN	18
5.1	Aineiston analysointi	19
5.2	Luotettavuus ja eettisyys	20
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22
6.1	Yhteenvetoa asiakastietolomakkeista	22
6.2	Yhteenvetoa teemahaastatteluista	29
7	POHDINTA	33
	LÄHTEET	35
	LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö koskee Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan ja sivistystoimialan nuorisopalveluiden alaisena toimivaa nuorten monipalvelukeskus Dominoa ja siellä tehtävää 15–17-vuotiaiden nuorten nivelvaihtetyötä. Dominon nivelvaihtetyö on peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääneiden tai jättäytyneiden, toisen asteen koulutuksen keskeyttäneiden tai keskeytysuhan alaisena olevien sekä työttömänä työnhakijana olevien nuorten kanssa tehtävää työtä, jonka tavoitteena on ohjauksen ja tukitoimenpiteiden jatkuvuus nivelvaiheessa ja keskeytyksen uhatessa. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2009, 10).

Valitsimme opinnäytetyön aiheeksemme Dominon nivelvaihtetyön, koska aihe on meistä mielenkiintoinen ja uusi, joten sitä ei ole tutkittu aiemmin. Aihe on myös ajankohtainen ja siitä on paljon puhuttu muun muassa mediassa. Opetusministeriö on myös antanut lakiesityksen nuorisolain muutoksesta, joka vahvistaisi ainakin etsivän työn asemaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010). Se kuinka lakimuutos vaikuttaa nivelvaihtetyöhön, selviää vasta tulevaisuudessa. Myös Dominon myönteisyys aihevalintaa kohtaan vaikutti päätökseemme.

Tutkimuksemme on kaksivaiheinen ja käytämme sekä määrällisiä että laadullisia tutkimusmenetelmiä. Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa puramme asiakastietolomakkeita, jotka koskivat 15–17-vuotiaiden Dominon nivelvaihtetyön asiakkaana olleita nuoria, joiden asiakkuus on alkanut ja loppunut vuoden 2009 aikana. Tutkimuksen toisessa vaiheessa teemme teemahaastatteluita johtavalle ohjaajalle sekä nivelvaihtetyöntekijöille. Haastattelukysymykset teemme asiakastietolomakkeista esille nousseiden asioiden pohjalta.

Opinnäytetyömme tavoitteena on tuoda esille uutta tietoa nivelvaihtetyöstä sekä siitä työmenetelmänä. Haluamme myös saada kuuluviin työntekijöiden mielipiteitä ja näkemyksiä työstä sekä nuorten tilanteesta tänä päivänä.

2 KESKEISET KÄSITTEET JA TEORIATieto

Tuomme esille opinnäytetyötämme koskevia keskeisiä käsitteitä ja teoriatietoa, jotka tukevat tutkimustamme. Tilastojen avulla voidaan hahmottaa syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrää suhteessa koko ikäluokkaan.

Nuoruusiän alussa tapahtuu paljon erilaisia asioita ja ne tapahtuvat nopeasti kaikilla elämän osa-alueilla. Tässä ikävaiheessa sekä vahingolliset että myönteiset kokemukset vaikuttavat herkästi nuoren kehitykseen. Nuoruusiässä on tavannomaista lyhytnäköisyys ja se, että nuori elää hetkessä. Nuorille tulevaisuus on tuntematon, jonne halutaan syöksyä, vaikka tietoa tulevasta ei ole. Näin ollen epäonnistumisia ja kokeiluja tapahtuu. Vaikka ikävaihetta leimaakin suunnitelmattomuus, jotkut nuoret kykenevät myös suunnittelemaan ja pohtimaan tulevaisuutta sekä tekemään harkittuja päätöksiä, joilla on kauaskantoisia vaikutuksia. (Sinkkonen 2010, 15, 17-18). Nuoret valmistautuvat aikuisuuteen tällaisilla päätöksillä. Aikuistumiseen kuuluvat siirtymät koulusta toiseen tai koulusta työelämään (Tolonen 2005, 35). Esimerkiksi koulutuspaikan valinta on osa aikuistumista.

Syrjäytyminen on käsitteenä moniulotteinen eikä sille ole olemassa yhtä oikeaa, tarkkaa määritelmää. Sitä voidaan mm. Kuulan (2000, 35) sanoin kuvailla esimerkiksi työelämän, koulutuksen ja sosiaalisten kenttien ulkopuolelle jäämisenä, kokemuksena vallan menettämisestä tai keskiverrosta poikkeamisena. (Alatupa, Karppinen, Keltikangas-Järvinen & Savioja 2007, 142).

Katja Komonen totesi 90-luvun loppupuolella julkaisussaan ”Yksilöllinen valinta vai portti koulutukselliseen syrjäytymiseen”, että esimerkiksi Suomessa, missä kouluttautuminen, ammatin hankkiminen sekä nopea ja suora siirtyminen työelämään jo nuoruusiässä koetaan usein normiksi, saatetaan esimerkiksi koulutuksen keskeyttävä nuori helposti mieltää syrjäytyneeksi (Komonen 1999, 118). Nykyään, kun koulutusmahdollisuudet ovat edelleen moninaistuneet ja ammattiin valmistuminen tapahtuu monilla vasta myöhäisnuoruudessa, lienee nopean valmistumisen ja työelämään siirtymisen normi jonkin verran muuttuneen joustavammaksi.

Varsinkin *nuorten syrjäytymisestä* puhuttaessa tulee kuitenkin muistaa, ettei esimerkiksi koulutuksen ja työelämän ulkopuolella nuori välttämättä ole vielä syrjäytynyt, vaan on pikemminkin syrjäytymisvaarassa. Syrjäytymisriskin voidaan katsoa kuitenkin kasvavan, mikäli nuori ei ole saanut opiskelupaikkaa tai suorittanut tutkintoa kolme vuotta peruskoulun päättymisen jälkeen. Matalan koulutustason lisäksi (Järvinen 2001, 62) muita syrjäytymisriskiä kohottavia tekijöitä ovat esimerkiksi nuoren kokemus työttömyydestä tai osallistuminen työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin sekä pienituloinen perhe. (Alatupa, Karppinen, Keltikangas-Järvinen & Savioja 2007, 142–144.)

Nuorten syrjäytyminen on iso yhteiskunnallinen ongelma jo taloudellisistakin syistä. On laskettu, että kun yksi nuori huono-osaisen elämänuran kautta syrjäytyy työelämästä pysyvästi, on siitä koitunut yhteiskunnalle noin miljoonan euron kustannukset siinä vaiheessa kun kyseinen henkilö täyttää 60 vuotta (Valtiontalouden tarkistusvirasto 2007, 17).

Tutkimuksissa on huomattu nuorten elinolojen kaksinaapaistuminen eli *polarisoituminen*: iso osa nuorista voi paremmin kuin koskaan ja menestyy elämässään, kun taas osalle nuoria vaikeudet ja vastoinkäymiset kasaantuvat. Myös esimerkiksi rikollisuus ja päihteiden käyttö jakaantuu nuorten keskuudessa niin, että täysin lainkuuliaisten ja raitisten määrä on lisääntynyt, kun taas pieni joukko tekee entistä enemmän rikoksia ja käyttää paljon päihteitä. Eräänlainen kuilu niin sanottujen menestyjien ja putoajien välillä on siis kasvanut eli ongelmat kasautuvat tietyille nuorille. (Autio, Eräranta & Myllyniemi 2008, 8, 56–57).

Nivelvaihe/siirtymävaihe tarkoittaa nuoren elämässä usein siirtymistä jonkinlaisesta instituutiosta toiseen tai pois. Nivelvaiheita ovat esimerkiksi siirtyminen ala-asteelta yläasteelle, peruskoulusta jatko-opintoihin, opinnoista työelämään tai varusmiespalveluksen päättymisen. Tässä opinnäytetyössä keskitytään kuitenkin vain peruskoulun päättymisen ja sen jatkon nivelvaiheeseen. Nivelvaiheet ovat nuoren elämässä usein riskialttiita hetkiä palvelujen ulkopuolelle jäämiselle tai jättäytymiselle ja sen kautta syrjäytymisvaaraan

joutumiselle. Tämän vuoksi nivelvaiheessa oleva nuori tarvitsee erityistä tukea ja yksilöllistä ohjausta. (Opetusministeriö 2009, 17.)

Nivelvaiheet eivät myöskään ole vain siirtymisiä instituutioiden välillä, vaan ne ovat hetkiä, jolloin nuoren on selkiinnyttävä tulevaisuuden suunnitelmiaan kaikin puolin (Opetusministeriö 2005). Euroopan unionin tasolla että kansallisissa linjauksissa ohjausta on tarkasteltu elinikäisen oppimisen viitekehyksenä. Katsotaan, että opetus- ja oppimisympäristöjä tulisi kehittää niin, että koulutuksen kentillä alusta lähtien voidaan luoda perusta elinikäiselle oppimiselle sekä persoonallisuuden kehittymiselle ja kasvamiselle. Tämä edellyttää riittäviä ja laadukkaita ohjauspalveluja erityisesti koulutuksen eri nivelvaiheissa.” (Lairio, Vanhalakka-Ruoho, Puukari ja Juutilainen 2009, 391.)

Nivelvaihe- tai siirtymäongelmilla peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen välisessä nivelvaiheessa tarkoitetaan yhteishaussa hakematta jättämistä, ilman opiskelupaikkaa jäämistä hausta huolimatta, haussa saadun opiskelupaikan vastaan ottamatta jättämistä tai opiskelun varhaista keskeyttämistä. Tutkimusten mukaan noin 12 % peruskoulun päättöluokkalaisista on edellä kuvattuja ongelmia jatko-opintoihin siirtymisessä ja noin 6 % päättöluokkalaisista jää yhteishaussa vaille opiskelupaikkaa. Osa tästä joukosta kuitenkin vielä sijoittuu johonkin kouluun joko jälkihaun avulla tai hakemalla yhteishaun ulkopuolisiin kouluihin. (Alatupa, Karppinen, Keltikangas-Järvinen & Savioja 2007, 138).

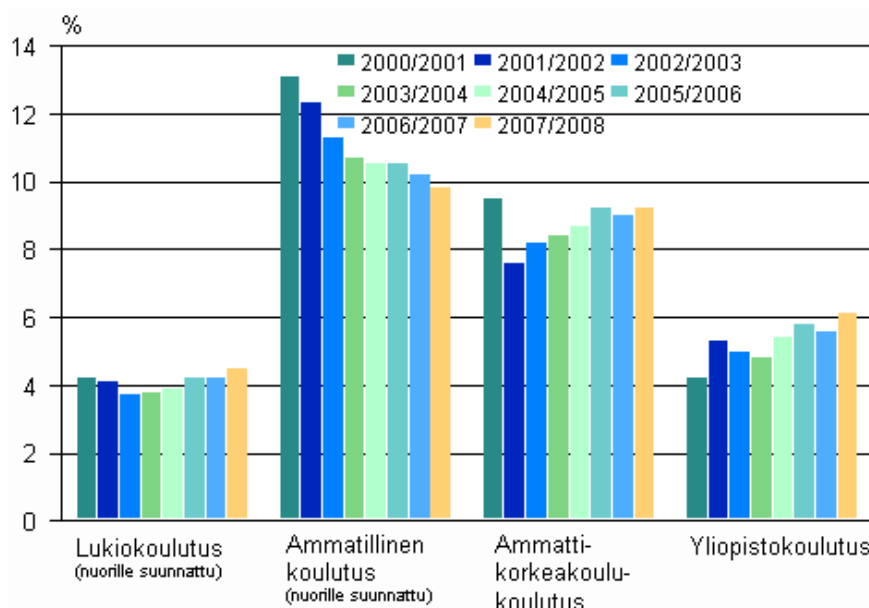
Nuoria, jotka oppivelvollisuuden suorittamisen jälkeen jäävät tai jättäytyvät kokonaan koulutuksen ulkopuolelle eivätkä sijoitu työelämäänsäkään, kutsutaan *koulupudokkaiksi* (Autio, Eräranta & Myllyniemi 2008, 144). Kun otetaan huomioon peruskoulusta valmistuneet, jotka eivät peruskoulun tai sen lisäopetuksen jälkeen saa opiskelupaikkaa sekä peruskoulun päättötodistusta kokonaan ilman jääneet nuoret, voidaan laskea, että vuosittain ilman jatko-opiskelupaikkaa jää tai jättäytyy noin 3000 nuorta. Kun lisätään siihen toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet nuoret, koulutuksesta syrjäytymisen vaarassa olevia koulupudokkaita on arvioitu olevan jopa 17 000 vuosittain. Tauko opiskelussa tai niiden keskeyttäminen voi johtua monesta syystä eikä aina johda

syrjäytymiseen, mutta iso syrjäytymisriski tällaisissa tilanteissa kuitenkin nuoren elämässä on. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2007, 67).

Taulukossa 1. ja kuviossa 1. on havainnollistettu, kuinka peruskoulun päättäneet nuoret sijoittuvat jatko-opintoihin ja miten koulutuksen keskeyttämiset näkyvät eri asteilla. Kaikista tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoista lukuvuonna 2007/2008 keskeytti 6 prosenttia opinnot eikä jatkanut opiskelua missään muussakaan tutkintoon johtavassa koulutuksessa saman lukuvuoden aikana. Kun huomioidaan koulutussektoria vaihtaneet, esimerkiksi lukiosta ammatilliseen koulutukseen siirtyneet opiskelijat, keskeyttämisprosentit pienenevät.

TAULUKKO 1. Peruskoulun 9. luokan päättäneiden välitön sijoittuminen jatko-opintoihin vuosina 2000-2008 (Tilastokeskus 2009)

	Valmistumisvuosi									
	2008		2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
		%	%	%	%	%	%	%	%	%
Peruskoulun 9. luokan päättäneet	64 740	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Jatkoi opiskelua valmistumisvuonna										
Lukiokoulutuksessa	32 743	50,6	50,8	51,1	53,2	54,1	55,1	54,8	54,2	53,7
Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa	27 100	41,9	40,7	40,1	39,4	38,4	37,0	36,7	36,1	36,3
Peruskoulun 10. luokalla	1 295	2,0	2,0	2,0	2,5	2,5	2,4	2,6	2,9	3,0
Ei jatkanut opiskelua	3 602	5,6	6,5	6,8	4,9	5,0	5,5	5,9	6,8	7,0
Ylioppilaat	32 936	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Jatkoi opiskelua valmistumisvuonna										
Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa	1 396	4,2	4,2	4,2	4,4	4,0	4,0	4,0	4,1	4,6
Ammattikorkeakoulukoulutuksessa	6 087	18,5	19,0	17,4	18,2	17,0	15,2	16,0	11,7	12,2
Yliopistokoulutuksessa	6 287	19,1	20,1	20,5	19,5	19,2	19,0	19,4	19,4	19,0
Ei jatkanut opiskelua	19 166	58,2	56,6	57,9	57,9	59,8	61,8	60,6	64,8	64,3

KUVIO 1. Lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulukoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa keskeyttäminen lukuvuosina 2000/2001-2007/2008 (Tilastokeskus 2008)

Vuoden 2009 Nuorisobarometri seurasi *nuorten työasenteita*. Nuoret tiedostivat koulutuksen tärkeyden, sillä yli puolet nuorista on sitä mieltä, että koulutus parantaa mahdollisuuksia saada työtä. Nuoret kokevat työn myös tärkeänä, mutta ovat huolissaan työllistymisestä tulevaisuudessa ja työssä jaksamisesta. Monet nuorista ovat valmiita tekemään muutoksia työpaikan saamiseksi, esimerkiksi vaihtamaan asuinpaikkaa. (Myllyniemi 2009, 106).

3 LÄHTÖKOHDAT JA TAUSTAA

Kerromme lyhyesti Lahden kaupungin alueen nuorisotyön kentästä, jotta lukija voi hahmottaa mihin Dominon nivelvaihtotyö kiinnittyy. Nivelvaihtotyö yleisesti Suomessa ei tarkoita samaa kuin Dominon nivelvaihtotyö, joten selvyyden vuoksi esittelemme myös minkälaista muuta nivelvaihtoehtoihin liittyvää työtä Suomessa tehdään.

Lahden kaupungissa nuorisopalveluiden järjestämisestä vastaa sivistystoimiala. Sivistystoimialan tehtävänä on edistää asukkaiden oppimista, kehittymistä, elämänhallintaa, osallisuutta ja hyvinvointia. (Lahden kaupunki 2010a.)

Lahdessa eri asuinalueiden nuorisotaloilla tarjotaan ohjattua toimintaa, harrastuksia, vaikuttamismahdollisuuksia, tukea ja ohjausta nuorille. (Lahden kaupunki 2010). Nuorisopalveluiden paikkoja Lahdessa ovat Dominon lisäksi mm. Ahtialan ja Kasakkamäen nuorisotalot, Nuorisotalo Profiili, Nuortentalo Paristo, Tyttöjen Tila Helmi, Nuortentalo Plaza, Nuorisokeskus, Akseli-työpajat, Dynamo, Nuorten työharjoitteluyksikkö Horisontti, Monikulttuurikeskus Multi-Culti, Nuorten neuvonta- ja tietopankki Hurina 2.0, Naumin leirikeskus sekä Isorannan leirialue (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2009, 5).

Nuorisopalvelut järjestää myös etsivää nuorisotyötä, joka on erityisnuorisotyötä jonka lähtökohtana on olla lähellä nuorta ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Työssä nuoria pyritään ohjaamaan ja neuvomaan asioissa, joissa he tarvitsevat tukea. Etsivän työn työntekijä voi auttaa nuorta löytämään erilaisia palveluja. Tavoitteena on erityisesti tavoittaa niitä nuoria, jotka tarvitsevat tukea hakeutuessaan palveluihin tai jotka ovat vaarassa syrjäytyä. (Opetusministeriö 2010).

Lahden nuorisopalveluiden *etsivä työ Etsin* toimii Lahdessa ja se on tarkoitettu 17–25-vuotiaille nuorille, jotka ovat työ- ja koulutuspolkujen ulottumattomissa, vaikeassa työmarkkina-asemassa tai kiinnittymättömille ja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Työn kautta pyritään edistämään arjen hallintaa. Toimenpiteet

voivat olla päihde-, netti- tai peliriippuvuuden puheeksiotto, palveluiden piiriin auttamista, asunnon saantiin tai pitämiseen liittyvää tukea, muiden taloudellisten asioiden kuten opinto-, toimeentulo- tai sosiaalietuuksien hoitamista tai muissa arjen asioissa auttamista kuten aikataulutusta ja vuorokausirytmien auttaminen. (Siiteri 2010).

Dominio on Lahden kaupungin alaisena toimiva Nuorten monipalvelukeskus, joka tarjoaa 13-25-vuotiaille nuorille sekä heidän perheilleen psykososiaalista tukea. Dominon toiminta on alkanut ESR-rahoitteisena projektina vuonna 2002 ja toiminta on vakinaistettu vuonna 2005. Dominossa tehdään mm. kriisi-, mielenterveys-, päihde-, perhe- sekä nivelvaihtelua ja nuorille järjestetään myös toimintaa pienryhmien ja kahvilatoiminnan merkeissä. Palvelu on maksutonta eikä vaadi lähetystä. Asiakkaat tulevat Lahden lisäksi lähikunnista. Dominossa työskentelee 13 henkilön moniammatillinen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten ryhmä. Työntekijät ovat koulutukseltaan esimerkiksi kasvatustieteen kandidaatti, sosionomeja, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, fysioterapeutti, lähihoitaja sekä nuoris- ja vapaa-ajan ohjaaja. (Siiteri 2010). Työssä on tärkeässä roolissa ratkaisukeskeisyys sekä sosiaalinen kuntoutus. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2010; Lahden kaupungin nuorisopalvelut).

Dominon nivelvaihtelun asiakkaat, joita tutkimus koskee ovat 15-17-vuotiaita nuoria, jotka ovat yläasteensa päättäviä, toisen asteen opiskelupaikkaa ilman jääneitä, koulutuspaikan saaneita, mutta paikkaa vastaanottamattomia, ammatilliset opintonsa keskeyttäneitä, lukio-opintonsa keskeyttäneitä, koulutuksen keskeyttämisen uhkaisia tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa olevia alle 17-vuotiaita nuoria. Työn tavoitteena on ohjauksen ja tukitoimenpiteiden jatkuvuus nivelvaiheessa ja keskeytyksen uhatessa. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2009, 10). Kun kyseessä ovat alaikäiset asiakkaat, työtä tehdään erityisen tiiviisti nuoren sosiaalisen verkoston kanssa yhteistyössä ja lastensuojelullinen viitekehys on työssä mukana (Lahden kaupungin nuorisopalvelut).

Dominossa tehdään nivelvaihetyötä myös 17-22-vuotiaitten kanssa. Heillä usein toisen asteen opinnot ovat keskeytyneet tai vaarassa keskeytyä. Domino on koulutuskeskus Salpauksen kanssa sopinut toimintamalliksi siirtopalaverin keskeytyksen tai eron tapahtuessa. (Domino 2009). Emme kuitenkaan tutkimuksessamme ota huomioon tämän ikäluokan nuoria, vaan olemme rajanneet aiheen 15-17-vuotiaisiin.

Nivelvaihetyö on Dominossa vuonna 2008 alkanut vakinainen työmuoto. (Siiteri 2010). Nivelvaihetyön asiakkaiksi hakeudutaan monista eri syistä. Opintoihin liittyvät syyt, kuten opintojen keskeytyminen ja kouluttamattomuus ovat suurimpia syitä asiakkuuden alkamiseen. Yli puolella asiakkaista on ongelmia juuri näiden asioiden kanssa. Toiseksi suurin syy on mielenterveysongelmat. Muita syitä ovat esimerkiksi päihteet, ihmissuhdeongelmat tai itsenäistyminen. (LIITE 1).

Nivelvaihetyön prosessi alkaa kun jokin lähettävä taho, esimerkiksi viranomainen, nuori itse, vanhemmat tai muut läheiset huomaa, että nuorelle voisi olla hyötyä nivelvaihetyön menetelmästä. Sen jälkeen kysytään lupa vanhemmilta ja nuoren halukkuutta osallistua yhteistyöhön. Seuraavaksi lähettävä taho ottaa yhteyttä nivelvaihetyöntekijään ja antaa hänelle tarvittavat tiedot. Sen jälkeen nivelvaihetyöntekijä sopii nuoren ja hänen vanhempiansa kanssa tapaamisen, josta nivelvaihetyö voi alkaa. (Domino.)

Nivelvaihetyöhön kuuluu ohjausta muunmuassa itsenäistymistaidoissa, ammatinvalinnassa, opiskelussa, vapaa-ajan vietossa ja riippuvuusongelmissa sekä motivointia, palveluohjausta ja neuvontaa. Olennainen osa työtä on asiakkaan kannustaminen hakeutumaan eri koulutuksiin ja motivoitumaan sekä opiskelujen keskeytymisen ehkäiseminen. (Domino 2009.)

Nivelvaihetyön työmuotoja ovat esimerkiksi yksilö-, huoltaja-, ja perhetapaamiset sekä viranomais- ja puhelinneuvottelut, sähköinen palaveri, viranomaistapaaminen ja kolmikantaneuvottelu. Esimerkiksi kolmikantaneuvottelu tarkoittaa tapaamista, jossa on nuoren ja mahdollisesti hänen vanhempiansa lisäksi paikalla Dominon

nivelvaihetyöntekijä sekä jokin toinen viranomainen joltain muulta taholta, vaikkapa koulusta tai työ- ja elinkeinotoimistosta. Viranomaisneuvottelun ja viranomaistapaamisen erona on, että viranomaistapaaminen voi olla täysin ennalta suunnittelematon reissu nuoren kanssa vaikkapa koululle tai Kelaan, kun taas viranomaisneuvottelu on tavoitteellinen, ennalta sovittu ja suunniteltu tapaaminen. Nivelvaihetyöntekijät ja muut viranomaiset hyödyntävät myös paljon puhelinta ja sähköpostia työssään ja tällaisesta yhteydenpidosta käytetäänkin nimiä puhelinneuvottelu ja sähköinen palaveri. (Nivelvaihetyöntekijät 2010).

Lahden nuorisopalveluiden mukaan ”nivelvaihetyön tavoitteena on yksilö- ja pienryhmätyön menetelmin tarjota kohdennettua, ennaltaehkäisevää ja kokonaisvaltaista tukea nuorille, joilla voi olla jatkokoulutukseen hakeutumiseen ja elämänhallintaan liittyviä ongelmia, mm. päihteet, mielenterveys, sosiaaliset suhteet, peliriippuvuus tai taloudelliset ongelmat.” (Lahden kaupungin nuorisopalvelut, 2).

Suomessa *verkostotyötä* on tehty 1980-luvun lopulta lähtien. Dominossa nivelvaihetyö perustuu paljolti verkostotyöhön, sillä muiden viranomaisten ja asiakkaan läheisten kanssa tehdään paljon yhteistyötä. Verkostotyö on vuoropuhelua asiakkaan, perheen ja työntekijöiden välillä. Yhteistyö auttaa löytämään tuloksellisia ratkaisuja ja vähentää päällekkäistä työtä. Esimerkkejä verkostotyöstä ovat muun muassa yläkoulun oppimishuoltoryhmä ja lastensuojeluryhmä. Verkostotyö on avoin työskentelytapa asiakkaan, perheen ja ammattilaisten välillä. (Seikkula & Arnkil 2009, 6-7, 11).

Dominon nivelvaihetyö on osa kunnan järjestämää ehkäisevää lastensuojelua, joten myös *lastensuojelulaki* linkittyy työhön. Lastensuojelulain tarkoituksena on ”turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun” (Lastensuojelulaki 417/2007, 1§). Vaikka lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista, myös lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia kasvatuksessa ja tarjottava palveluita, joilla taataan lapsen hyvinvointi (Lastensuojelulaki 417/2007, 2§).

Lastensuojelutyö on laissa jaettu kahteen eri osa-alueeseen: lapsi- ja perhekohtaiseen lastensuojeluun ja ehkäisevään lastensuojeluun. Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun toimenpiteet kuten lastensuojelutarpeen selvitys, asiakassuunnitelma, lapsen kiireellinen sijoitus, huostaanotto sekä sijaishuolto ja jälkihuolto koskevat lapsia ja perheitä, jotka ovat lastensuojelun asiakkaita. Ehkäisevä lastensuojelu, johon myös Dominon nivelvaihtely lastensuojelun kentällä sijoittuu, sen sijaan on suunnattu niille lapsille ja perheille, joilla ei ole lastensuojelun asiakkuutta. Tällaista tukea kunnissa tarjoavat nuorisotyön lisäksi esimerkiksi päivähoito ja neuvola. (Lastensuojelulaki 417/2007, 3§).

Nuorisolakiuudistuksen tavoitteena on kehittää nuorten mahdollisuuksia saada tarvitsemansa julkiset palvelut. Uudistuksen myötä tehostetaan nuorten sosiaalista vahvistamista kehittämällä nuorille tarjottavaa varhaista tukea heidän elämänsä, koulutukseen ja työelämään pääsyn edistämiseksi. (Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nuorisolain sekä opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 5 §:n muuttamisesta 2010). Tämä koskee tulevaa nuorisolain uudistusta, josta hallitus on jättänyt esityksen. Tässä vaiheessa esitys koskee etsivää työtä, jolloin nivelvaihtelyn osuus on vielä epäselvä. Lakiesityksen mukana on tulossa uudistus, joka helpottaa tiedonsiirtämistä viranomaiselta toiselle eli opiskelijavalintarekisteristä saisi jatkossa luovuttaa tietoja etsivään nuorisotyöhön, mutta on tässä vaiheessa vielä epäselvää koskeeko se nivelvaihtelyä. Laki on tulossa voimaan 1.1.2011. (Laki nuorisolain muuttamisesta 5 § 2010; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010).

Tiedonhaku *nivelvaihtelystä muualla Suomessa* kuin Lahden alueella toi tuloksia lähinnä ala- ja yläasteen välisen nivelvaiheen tukemisen työn osalta. Esimerkiksi Youth Against Drugs ry kertoo Internet-sivuillaan 11–14 –vuotiaille suunnatusta valtakunnallisesta nivelvaihtelystä (Youth Against Drugs ry) ja Laukaan monialainen nivelvaihtely -hanke on myös suunnattu ala-asteelta yläasteelle siirtyville oppilaille (Keski-Suomen Opisto 2010).

Vantaalla on tehty Urahaavi – projektien muodossa peruskoulun ja toisen asteen välistä nivelvaihtotyötä vuosina 2003–2005. Projektityöntekijöiden työn painopisteitä olivat esimerkiksi yhdeksäsluokkalaisten päihteidenkäyttöön ja poissaoloihin puuttuminen, ammattiopinnoista kertominen sekä opintojen keskeyttämistä harkitsevien ammattikoululaisten ohjaaminen. (Vantaan ammatillinen koulutuskeskus 2006).

Vuonna 2006 opetusministeriö käynnisti koulupudokkaiden aktivointihankkeen, jonka pohjalta alettiin kehittää JOPO-toimintaa eli joustavaa perusopetustoimintaa yläasteilla ympäri Suomea. Noin kymmenen oppilaan suuruisia JOPO-ryhmiä oli yhteensä 75 vuoteen 2008 mennessä. Ryhmiin ohjattiin oppilaita, joilla oli esimerkiksi vaikeuksia suorittaa peruskoulu loppuun tai siirtyä jatko-opintoihin. Opetusministeriö tuki kunkin ryhmän toimintaa kahden lukukauden ajan. (Opetusministeriö 2007).

Lahden kaupungin nuorisopalveluiden alaisena toimivan monipalvelukeskus Dominon kaltaista nivelvaihtotyötä tehdään hieman eri muotoisena parissa muussakin kaupungissa. Näissä kaupungeissa työ on kohdistettu 15-17-vuotiaille peruskoulun päättäneille nuorille, jotka hakevat toisen asteen koulutukseen.

Vantaalla toimii Kipinä-työryhmä, joka auttaa vantaalaisia nuoria, jotka ovat ilman opiskelupaikkaa, keskeyttäneet koulunsa tai ovat vailla jatkosuunnitelmia. Kipinä-ryhmän työtapa on kokoontua pääsääntöisesti kerran kuussa. Menetelmään kuuluu myös nuoren ja perheen tapaaminen yhdessä 1-2 kertaa vuodessa. Tapaamisissa pohditaan jatkosuunnitelmia. Vanhemmilla on työssä iso osa, sillä työtä tehdään myös heidän kanssaan. Työryhmään kuuluvat erityisopetuksen asiantuntija, työpajaesimies, lastensuojelun erityisasiantuntija sekä Vantaan ammattiopiston opinto-ohjaaja. (Vantaa 2010).

Tampereella on Nuorten palvelutakuu-hanke 1.3.2010-31.12.2012, jonka rahoittajana toimii RAY. Kohderyhmänä ovat ne nuoret, jotka ovat jääneet ilman jatko-opiskelupaikkaa ja työtä sekä nuoria, joiden ulkopuolisuuteen liittyy taloudellisia, sosiaalisia, terveydellisiä sekä itsenäistymiseen liittyviä vaikeuksia.

Projektin päätavoitteena on tarjota nuorille kiinnipitävä ohjaus- ja valmennusprosessi. Tämä onnistuu laajalla yhteistyöllä eri toimijoiden välillä sekä olemassa olevien palveluiden uudelleen järjestämisellä. (Silta-Valmennus 2010.)

Tampereella on myös AKU-toimintaa, joka on tarkoitettu peruskoulun päättäneille alle 18-vuotiaille. Myös AKUn perustehtävä on ohjata nuoria jatkokoulutukseen ja uralle ottaen huomioon elämäntilanteet. AKUssa työtä tehdään yksilöohjauksena sekä verkostoissa, työ perustuu henkilökohtaiseen ohjaukseen sekä nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Työn lähtökohtana toimii nuorten oma käsitys hyvästä elämästä. AKU-toiminta on Tampereella vakiinnutettu nivelvaiheen työksi virallisesti vuonna 2006. (AKU-Toiminta 2010).

Aiempia tutkimuksia nuorten syrjäytymisestä ja mahdollisesta pahoinvoinnista on tehty melko paljon. Esimerkiksi VasKooli – projekti Turun seudulla tutki heikosti koulussa menestyvien tai muiden syrjäytymisvaarassa olevien yhdeksäsluokkalaisten koulutusvalintoja, tiedonsaantia, tukimuotoja ja muuta asiaan liittyvää (Kivelä & Ahola 2007). Säännöllisin väliajoin toistettavia, nuorille tehtäviä kyselytutkimuksia ovat esimerkiksi Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan Nuoran vuosittain teettämä puhelinhaastattelukysely Nuorisobarometri, Tampereen Yliopiston teettämä ja postitse lähetettävä Nuorten terveystapatutkimus sekä Stakesin teettämä Kouluterveyskysely, joka täytetään koulussa oppituntien aikana. (Autio, Eräranta & Myllyniemi 2008, 73.)

Varsinaista nivelvaihettyä ei kuitenkaan Suomessa ole juurikaan tutkittu. Tämä johtuu pitkälti siitä, ettei se ole ainakaan vielä vakiintunut työmuoto oikeastaan muualla kuin Lahdessa Dominon tekemänä. Nivelvaiheongelmissa nuoria toki auttavat ja tukevat esimerkiksi opinto-ohjaajat ja koulukuraattorit, mutta varsinaisia nivelvaihettyöntekijöitä ei muualta Suomessa löydy samassa mittakaavassa. Kouluissa tehty nivelvaiheongelmiin puretuvaa työtä on ollut pääosin hankemuotoista ja muutenkin erilaista kuin Dominossa (ks. Nivelvaihettyön yleisyys Suomessa), joten niissäkään yhteyksissä ei ole voitu samankaltaista tutkimusta toteuttaa.

Koulujen välistä siirtymävaihetta nuorten elämässä on tutkittu kansainvälisesti jonkin verran. Artikkelissa Tightening the Dropout Tourniquet: Easing the Transition From Middle to High School (Cohen & Smerdon 2009, 177, 180–181) puhutaan siirtymästä yläasteelta toiselle asteelle, lukioon. Artikkelissa kerrotaan, että opiskelijat painivat huonojen arvosanojen, poissaolojen ja opinnoissa jälkeen jäämisen kanssa, mikä vaikuttaa yläasteen päättötodistukseen sekä jatko-opinnoissa onnistumiseen. Kirjoittajat pohtivat uutta menetelmää, jonka avulla koulupudokkuutta voitaisiin ennaltaehkäistä. Keinona tähän käytettäisiin nuorten, heidän vanhempiensa sekä koulun henkilökunnan yhteistyötä. Nuorille suunniteltaisiin tukiohjelma, johon kuuluisi tutustuminen tulevaan kouluun sekä vertaistutorointi.

Koska tutkimuksemme keskiössä on juuri nivelvaihtely eikä esimerkiksi nuorten nivelvaiheongelmat tai syrjäytyminen, voidaan katsoa aiheemme olevan vähän tutkittu ja siksikin tärkeä.

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tutkimustehtävänämmä on tutkia mitä nivelvaihtely merkitsee nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä ja korjaavana toimenpiteenä. Tutkimus on kaksivaiheinen eli ensimmäisessä vaiheessa kokosimme asiakastietolomakkeista esille nousseista aiheita, joita hyödynsimme tutkimuksen toisessa vaiheessa, haastatteluissa. Tavoitteena on tuoda esille uutta tietoa nivelvaihtelystä sekä työntekijöiden kokemuksia ja näkemyksiä.

4.1 Asiakastietolomakkeet

Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa kartoitimme 15–17-vuotiaiden vuoden 2009 nivelvaihtelyn asiakkaiden elämäntilannetta asiakastietolomakkeiden avulla. Tutkimuskysymyksemme oli:

Millainen nuori on nivelvaihtelyn asiakkaana?

Tutkimuskysymyksen selventämiseksi käytimme alakysymyksiä, joiden kautta purimme asiakastietolomakkeita. Alakysymyksiä olivat:

Minkä tahon kautta nuori tulee nivelvaihtelyn asiakkaaksi?

Miksi nuori on nivelvaihtelyn asiakkaana?

Mitä viranomaistahoja nuorella on?

4.2 Teemahaastattelut

Haastatteluiden tavoitteena oli tuoda ammatillista näkökulmaa kertomaan nivelvaihtelystä, sen tärkeydestä ja siitä kuka sitä tarvitsee ja mitä kaikkea ja keitä siihen liittyy. Teemahaastatteluiden kautta pyrimme saamaan vastauksen yläkysymykseen:

Millaisena ammattilaiset näkevät nuorten aseman yhteiskunnassa ja nivelvaihtelyssä?

Pyrimme saamaan vastauksia yläkysymykseen laatimalla haastattelukysymyksiä, jotka käsittelivät aihetta teemoittain. Haastatteluiden teemoina oli muun muassa seuraavanlaisia kysymyksiä:

Millaiset nuoret hyötyvät nivelvaihetyöstä?

Miten nuorilla näkyy ongelmien kasautuminen?

Miten tulkitsette nuorten sitoutumattomuuden?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA ETENEMINEN

Kun pohdimme opinnäytetyön aihetta, pidimme nuoria mielenkiintoisimpana aihealueena, joten mietimme tutor-opettajan kanssa sopivaa aihetta tutkimukselle. Opettaja ehdotti eri yhteistyötahoja, jotka toimivat nuorten parissa. Yksi vaihtoehtoista oli nuorten monipalvelukeskus Domino, joka kuulosti kiinnostavalta ja lupaavalta. Otimme Dominoon yhteyttä ja sovimme tapaamisen helmikuussa 2010. Tapasimme Dominon vastaavan ohjaajan Anu Siiterin. Ehdotimme hänelle aiheeksi nivelvaihtotyötä ja päädyimme yhdessä 15-17-vuotiaiden nivelvaihtotyöhön. Pohdimme yhdessä kuinka tutkimus toteutettaisiin ja loppujen lopuksi päädyimme olemassa olevien asiakastietolomakkeiden analysointiin sekä johtavan ohjaajan ja nivelvaihtotyöntekijöiden haastatteluihin.

Tutkimuksemme on osittain määrällinen eli kvantitatiivinen ja osittain laadullinen eli kvalitatiivinen. Tutkimuksen alkuvaihe eli asiakastietolomakkeiden analysointi ja yhteenveto toteutetaan määrällisen tutkimuksen menetelmin. Tutkimusaineisto eli asiakastietolomakkeet on valittu niin, että tutkimme kaikkien niiden asiakkaiden tietoja, joiden nivelvaihtotyön asiakkuus on alkanut ja päättynyt vuoden 2009 aikana. Kyseessä on siis kokonaistutkimus eli koko perusjoukko otetaan tutkimukseen mukaan otantamenetelmiä käyttämättä (Vilka 2005, 78). Haastatteluvaiheessa käytämme laadullisia tutkimusmenetelmää eli teemahaastattelua.

Kevään 2010 aikana ilmottauduimme opinnäytetyöprosessiin, haimme tutkimuslupaa Lahden kaupungilta ja tutustuimme aiheeseen sekä keräsimme lähdemateriaalia. Suunnitelmaseminaarin pidimme toukokuussa 2010. Kesän aikana analysoimme asiakastietolomakkeet ja teimme niistä yhteenvedon. Asiakastietolomakkeiden analysoinnista nousi esille asioita joita halusimme tutkia enemmän ja niiden pohjalta teimme haastattelukysymykset. Haastattelut teimme syyskuun lopussa ja lokakuun alussa. Litteroimme haastattelut heti ne tehtyämme ja aloitimme sisällönanalyysin tekemisen. Koko prosessin ajan olemme tehneet taustatyötä ja koonneet materiaalia kirjallista tutkimusraporttia varten.

Asiakastietolomakkeet, joita tutkimme koskivat vuoden 2009 aikana alkaneiden ja loppuneiden 15-17-vuotiaiden nivelvaihtelyön asiakkaiden tietoja. Lomakkeissa kerrottiin asiakkaan nivelvaihtelyön kesto, päättymisen syy, ikä, sukupuoli, lähettävä taho, nivelvaihtelyöntekijä, alkustatus eli syitä nivelvaihtelyöhön, yhteistyötahot sekä käytetyt työmenetelmät. Lomakkeissa on myös kenttä vapaalle tekstille, mutta emme hyödyntäneet sitä työssä, koska kaikilla asiakkailla siihen ei ollut kirjattu mitään tai kirjatut asiat olivat niin henkilökohtaisia, että asiakas olisi saattanut olla tunnistettavissa.

5.1 Aineiston analysointi

Tutkimme asiakastietolomakkeita jakamalla lomakkeet iän ja sukupuolen mukaan ryhmiin: 13-15-vuotiaat tytöt, 16-17-vuotiaat tytöt, 13-15-vuotiaat pojat sekä 16-17-vuotiaat pojat. Pojissa ei ollut yhtään 13-vuotiaasta, mutta selkeyden vuoksi pidimme ryhmät samanlaisina tyttöillä ja pojilla. Laskimme lomakkeissa kerrottavat asiat jokaisen ryhmän kohdalla erikseen, esimerkiksi kuinka monta 13-15-vuotiaasta tyttöä on tullut nivelvaihtelyön asiakkaaksi lastensuojelun kautta tai kuinka monen 16-17-vuotiaan pojan kohdalla syy nivelvaihtelyöhön on ollut päihteet. Kokosimme näistä tiedoista yhteenvedon ja teimme selventävän taulukon.

Haastatteluihin saimme pohjan asiakastietolomakkeista esille nousseiden asioiden kautta. Haastattelimme nivelvaihtelyöntekijöitä yhdessä, koska he toivoivat sitä. Lisäksi haastattelimme Dominon johtavaa ohjaajaa eli haastatteluita oli kaksi, mutta haastateltavia kolme. Teimme haastattelut Dominossa ja molemmat haastattelut olivat noin tunnin mittaisia. Kysymykset koskivat esimerkiksi nuorten sitoutumattomuutta, ongelmien kasautumista ja sitä millaiset nuoret hyötyvät eniten nivelvaihtelyöstä. Haastattelukysymykset ovat liitteenä työn lopussa. (LIITE 2). Haastattelut nauhoitettiin nauhurilla ja teimme myös muistiinpanoja haastatteluiden aikana. Haastattelut litteroimme tietokoneelle.

Litteroinnin jälkeen aloitimme sisällönanalyysin teon. Käytimme apuna Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi-kirjaa (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105-115). Kokosimme haastatteluista mielestämme tärkeät ja toistuvat aiheet alleviivaamalla ne eri väreillä. Tässä vaiheessa pelkistimme eli redusoimme aineiston eli karsimme tutkimukselle epäolennaiset asiat pois. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 111). Muodostimme eri aiheista pelkistettyjä ilmauksia, niistä alakategorioita ja niistä vielä yläkäsitteitä: nivelvaihteyöhön vaikuttavat asiat, sukupuolten väliset erot, kehittämistä ja arviointia sekä nuoruuden haasteet. Näin tehden saimme kokoavan käsitteen: haastateltavien kokemuksia, näkemyksiä ja mielipiteitä Dominon nivelvaihteyöstä ja nuoruudesta.

5.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa Tuomen ja Sarajärven (2002, 135-138) mukaan se, että seuraavat asiat näkyvät tutkimusraportissa: tutkimuksen kohde ja tarkoitus, omat sitoumukset tutkijana tässä tutkimuksessa, aineiston keruu, tutkimuksen tiedonantajat, tutkija-tiedonantaja-suhde, tutkimuksen kesto, aineiston analyysi, tutkimuksen luotettavuus ja tutkimuksen raportointi. Olemme pyrkineet toteuttamaan nämä kaikki kohdat tuomalla ne esille kirjallisessa työssämme. Valitsimme tutkimusaiheen, koska se oli mielenkiintoinen ja Dominon toiveen mukainen. Pyrkimyksemme on tehdä tutkimuksesta mahdollisimman hyödyllinen Dominon käyttöön ja saada itse lisää tietoa nivelvaihteyöstä ja siitä kuinka se liittyy nyky-yhteiskunnan haasteisiin. Tutkimuksen lähdeaineistoa olemme keränneet koko prosessin ajan, jotta se olisi mahdollisimman luotettava ja ajankohtainen. Olemme varmistaneet, ettei tutkittavien nuorten henkilöllisyys tule esille työssä.

Luotettavuutta lisääviä asioita tutkimuksessa ovat, että asiakastietolomakkaita oli iso määrä, 62 kappaletta ja tutkijoita oli kaksi, joten virhemarginaali on pienempi. Myös haastattelut toteuttiin niin, että haastattelihoita oli kaksi. Nauhoitimme haastattelut nauhurilla ja teimme vielä lisäksi muistiinpanoja niiden aikana. Emme

kuitenkaan käyttäneet muistiinpanoja, sillä nauhoitukset olivat onnistuneita. Kirjallisessa työssä käytetyt suorat lainaukset haastatteluista hyväksytimme haastateltavilla ennen työn julkaisua heidän toivomuksestaan ja jotta tutkimustulos olisi luotettava.

Luotettavuutta heikentäviä asioita tutkimuksessa ovat asiakastietolomakkeiden osalta se, että jokainen työntekijä tulkitsee nuoren tilanteen omalla tavallaan ja omasta näkökulmastaan mikä vaikuttaa siihen mitä lomakkeeseen kirjataan vaikka yleinen käytäntö onkin kaikilla yhteinen. Myös lomakkeissa olevat kentät vapaalle tekstille saattoivat sisältää selventäviä asioita, mutta emme voineet niitä hyödyntää, koska kaikissa niitä ei ollut ja Dominon kanssa sovimme ettemme käytä niitä. Haastatteluista olisi ehkä voinut nousta esille vielä enemmän uusia asioita, jos olisimme voineet haastatella kaikki haastateltavat yksitellen. Tutkimuksessa haasteltavien henkilöllisyys tulee myös olla turvattu. Ongelmana kuitenkin on, että henkilöt ovat tunnistettavissa helposti, koska nivelvaihtotyöntekijöitä Dominossa ei ole montaa. Sovimme haastateltavien kanssa, että kirjaamme haastateltavat työhön johtavana ohjaajana ja nivelvaihtotyöntekijöinä. Luotettavuutta saattaa heikentää myös se asia, että nivelvaihtotyö on varsin uusi ja vähän tutkittu työmuoto, joten aikaisempaa materiaalia on vähän eikä ole verrattavissa olevaa tutkimusta.

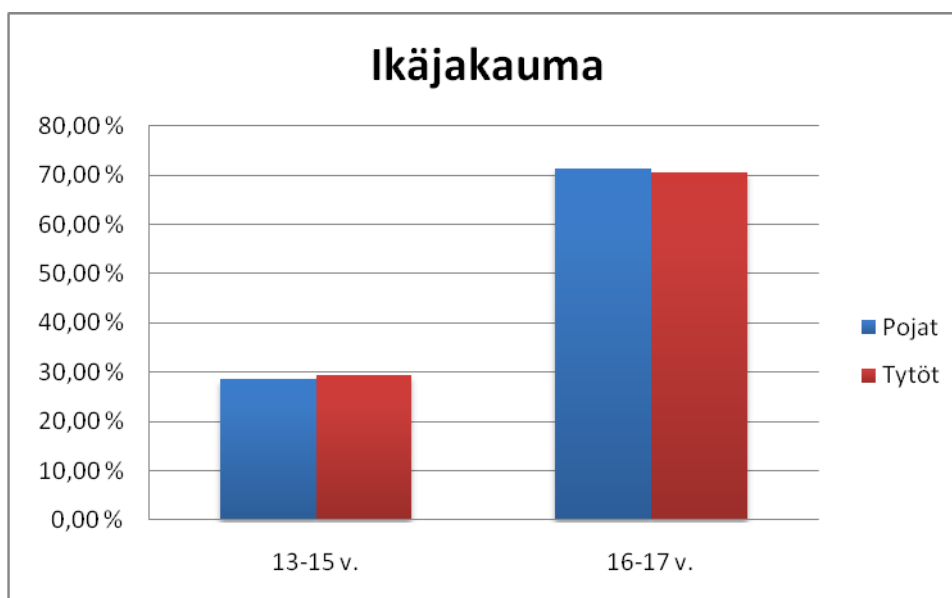
Kirjoitimme Dominon kanssa salassapitosopimuksen, eli tällä turvaamme sen, että nuoria ja kaikkia Dominon asiakkaita koskevat tietomme ja havaintomme pysyvät salassa. Pyrimme kaikin puolin toiminaan eettisesti tutkimusta tehdessämme eli tuomme asiat esille rehellisesti, olemme huolellisia ja tarkkoja. Vaikka esille tulisi negatiivisia asioita tutkimuksessa, kerromme ne kirjallisessa raportissa.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kerromme aluksi asiakastietolomakkeista esille nousseista asioista, jonka jälkeen tuomme esille teemahaastatteluihin korostuneita aiheita. Asiakastietolomakkeita selvennämme kaavioilla ja haastatteluista olemme poimineet havainnollistavia lainauksia.

6.1 Yhteenvetoa asiakastietolomakkeista

Tutkimusaineistomme koostuu niiden nuorten asiakastietolomakkeista, joiden Dominon nivelvaihteyden asiakkuus on alkanut ja loppunut vuoden 2009 aikana. Näitä asiakkaita oli yhteensä 62. Asiakkaat jakautuivat *ikä- ja sukupuolijakauman* mukaan niin, että 34 (54,8 %) oli tyttöjä ja 28 (45,2 %) poikia. Tytöistä 10 (29,4 %) oli 13–15-vuotiaita ja 24 (70,6 %) 16–17-vuotiaita. Pojista 8 (28,6 %) oli 13–15-vuotiaita ja 20 (71,4 %) 16–17-vuotiaita. 13-vuotiaita poikia ei ollut yhtään (Kuvio 2.)

Pojat 13–15 v.: 28,6 %

Tytöt 13–15 v.: 29,4 %

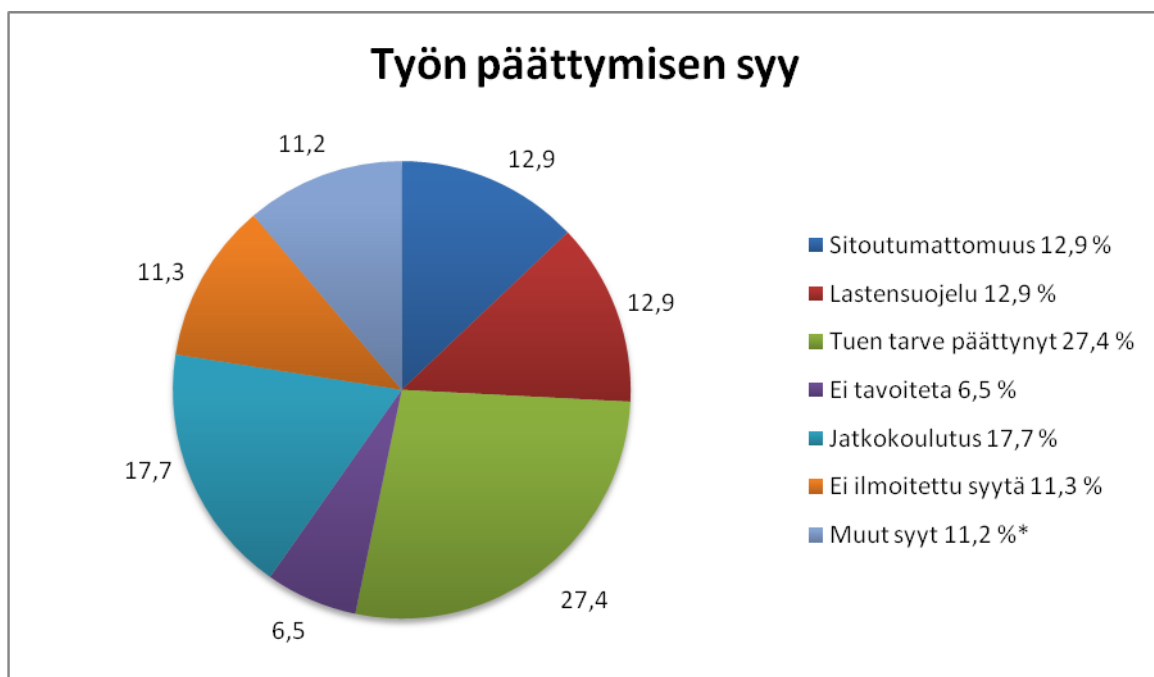
Pojat 16–17 v.: 71,4 %

Tytöt 16–17 v.: 70,6 %

KUVIO 2. Ikäjakauma

Tuen keston määrittelimme käyttäen Dominon nivelvaihtotyöntekijöiden ajanjaksojen luokittelua; 0-3 päivää, 3-6 päivää, 6-9 päivää, 9-12 päivää sekä yli 12 päivää. Suurimmalla osalla nuorista työn kesto on ollut yli 12 päivää, monilla jopa useita kuukausia. On kuitenkin myös tapauksia, jolloin tuki on kestänyt noin viikon tai vain päivän tai pari.

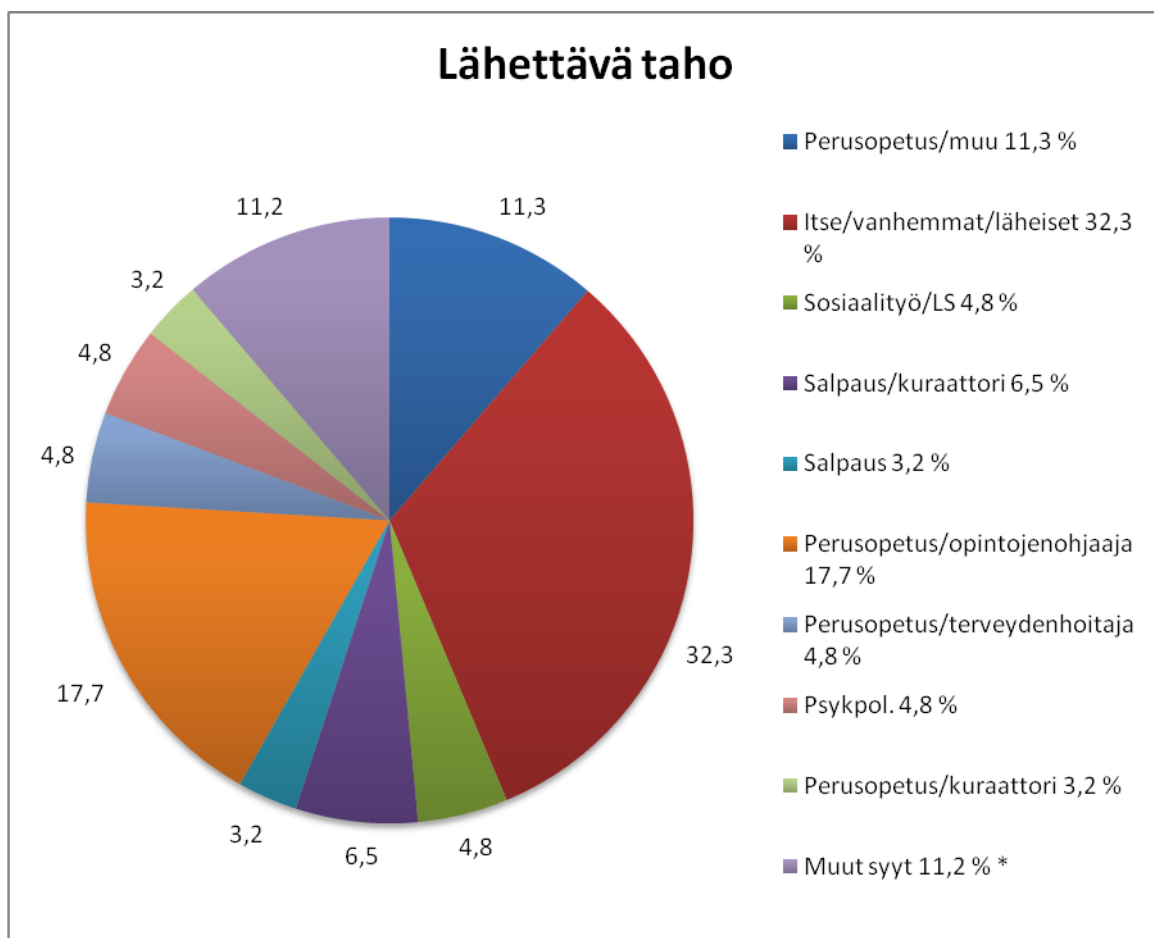
Yleisimmät *nivelvaihtotyön päättymisen syyt* olivat päättynyt tuen tarve (17 nuorta, 27,4 %), jatkokoulutus (11 nuorta, 17,7 %), sitoutumattomuus sekä lastensuojelulliset toimenpiteet (molemmissa 8 nuorta, 12,9 %). 7 nuoren kohdalla (11,3 %) syytä ei ilmoitettu ja 4 nuorella (6,5 %) syy asiakkuuden päättymiseen oli se, ettei nuorta tavoiteta. Tuen tarpeen päättymisen näyttäisi olleen tytöillä yleisempää kuin pojilla. Pojat taas tyttöjä useammin hakeutuivat tai pääsivät jatkokoulutukseen (Kuvio 3.)

*Osastohoito (psyk.), alueellinen nuorisotyö, Sihti, ei yhteydenottoa, päihdekuntoutus, työllistyminen, työharjoittelu.

KUVIO 3. Työn päättymisen syy

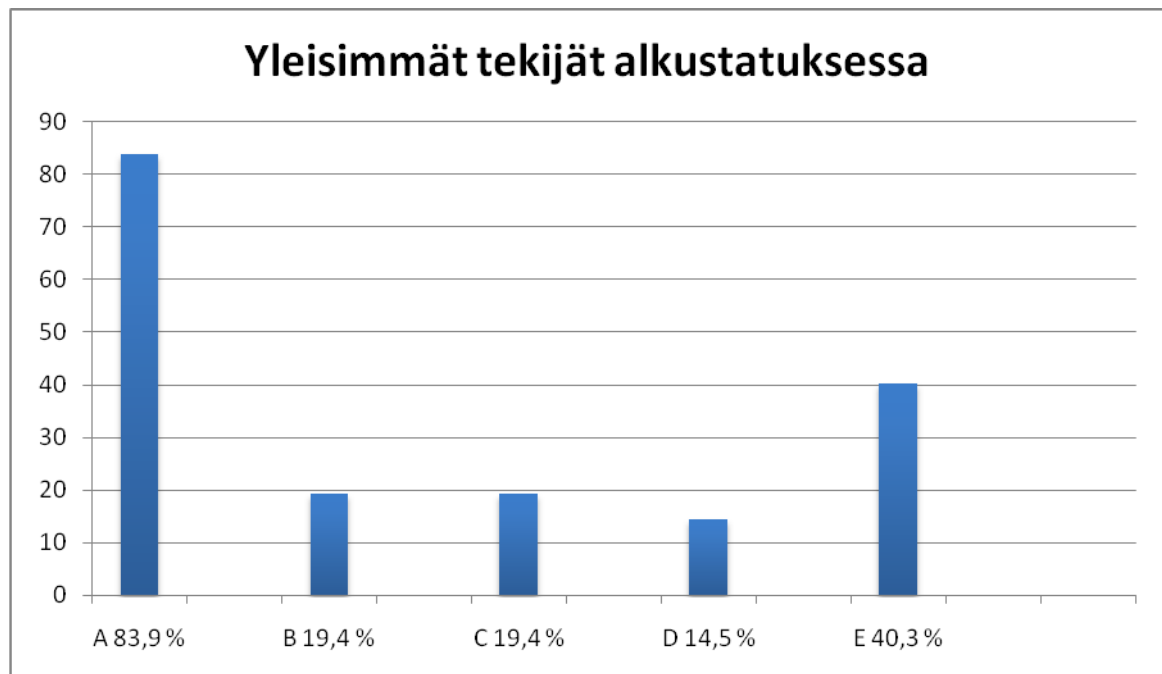
Yleisimmät nivelvaihtelyöhön *lähettävät tahot* olivat nuori itse, vanhemmat tai muut läheiset (20 nuorta, 32,3 %), perusopetuksen opinto-ohjaaja (11 nuorta, 17,7 %) tai perusopetuksen muu työntekijä kuin opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja tai kuraattori (7 nuorta, 11,3 %). Tyttöjen kohdalla näkyi selkeämmin se, että usein nivelvaihtelyön asiakkuus alkaa nuoren omasta, vanhemman tai muun läheisen aloitteesta. Poikien kohdalla aloite näyttäisi useammin tulevan koululta (Kuvio 4.)

*LS-laitos, Sihti, työ- ja elinkeinotoimisto, lukio, Salpaus/opintojenohjaaja, PHKS, perhetyö.

KUVIO 4. Lähtävä tah

Alkustatus kertoo tilannekatsauksen siitä, millaisten tekijöiden vuoksi nuori on nivelvaihteen asiakkaaksi tullut ja tekijöitä oli yhtä nuorta kohti keskimäärin 2,2 tekijää. Yleisimmät tekijät asiakkuuden alkamiselle olivat opintoihin liittyvät asiat (52 nuorta, 83,9 %), mielenterveysongelmat (25 nuorta, 40,3 %) sekä ihmissuhdeasiat ja kriisitilanteet kotona (molemmissa 12 nuorta, 19,4 %). Tyttöjen alkustatuksissa rikokset tai väkivaltatilanteet eivät näkyneet juuri ollenkaan, poikien kohdalla ne olivat hieman yleisempiä. Päihteiden suhteen ei näkynyt suurta hajontaa tyttöjen ja poikien välillä, mutta mielenterveysongelmia esiintyi tyttöjen alkustatuksissa huomattavasti useammin (yli 50%) kuin pojilla (25 %) (Kuvio 5.)

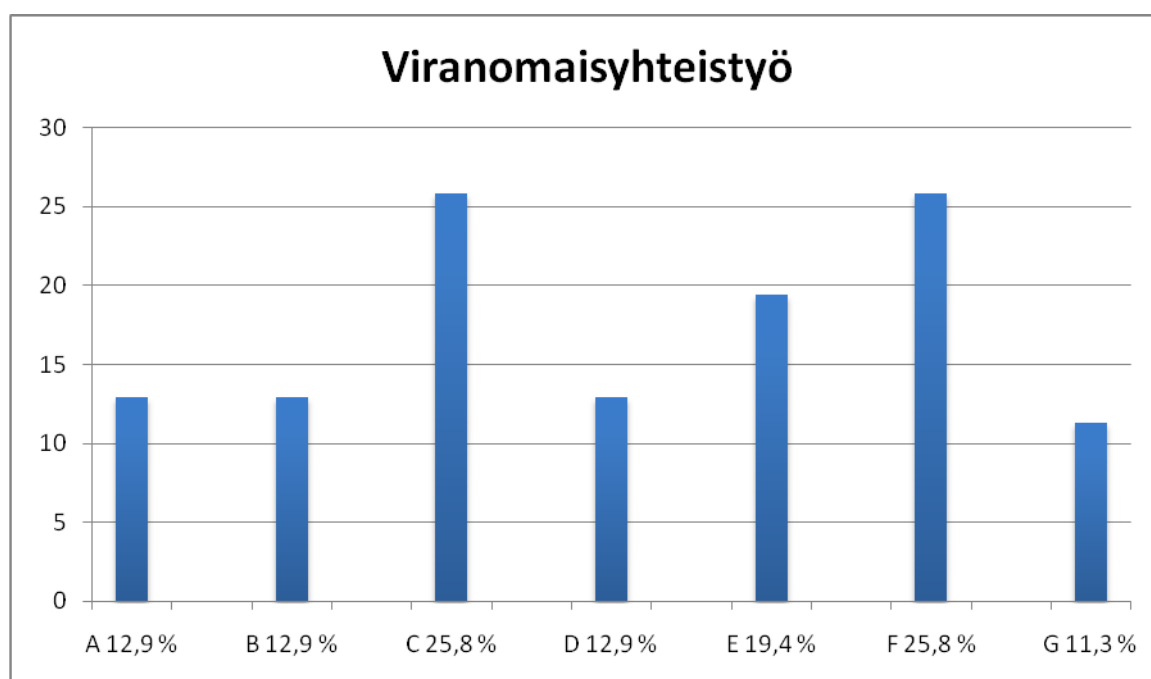

A: Opinnot B: Ihmissuhteet C: Kriisit kotona D: Päihteet
E: Mielenterveysongelmat

KUVIO 5. Yleisimmät tekijät alkustatuksessa

Viranomaisyhteistyötä tehtiin keskimäärin 1,9 viranomaistahon kanssa yhtä nuorta kohti. Yleisimmät tahot olivat perusopetuksen opinto-ohjaaja ja sosiaalityön lastensuojelu (molemmissa 16 nuorta, 25,8 %), perusopetuksen muu työntekijä kuin opinto-ohjaaja, kuraattori tai terveydenhoitaja (12 nuorta, 19,4 %) sekä Koulutuskeskus Salpauksen kuraattori, Ava ym. ja perusopetuksen terveydenhoitaja (kaikissa 8 nuorta, 12,9 %). Hajontaa eri viranomaisyhteistyötahojen kesken oli niin paljon, ettei suuria eroja tyttöjen ja poikien välillä juurikaan nouse esille.

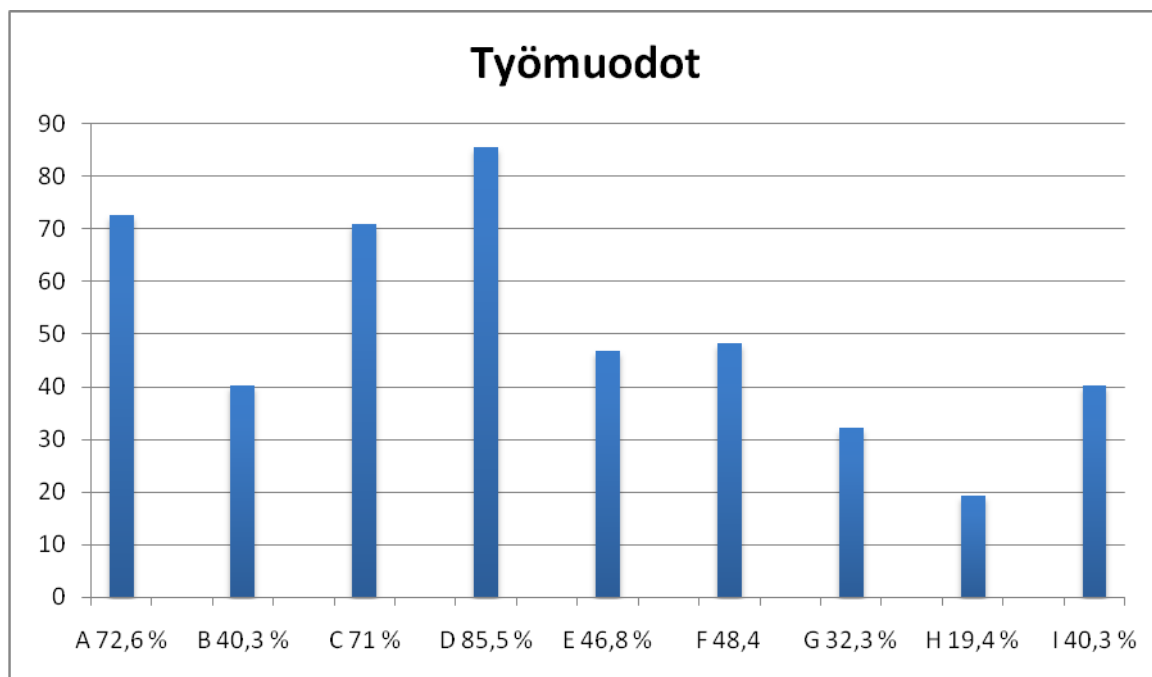
Huomioitavaa on, että noin 40 % nuorista nivelvaihteen asiakkuuden syynä ovat mielenterveysongelmat, mutta viranomaisyhteistyössä se näkyy varsin heikosti. Tämä selittyy kuitenkin esimerkiksi sillä, että nuori, joka kärsii mielenterveysongelmista, ohjataan esimerkiksi Sihtiin, koska Dominon nivelvaihteen ei ole hoitollista työtä. SIHTI-nuorten vastaanotto on tarkoitettu 13–18-vuotiaille nuorille, joilla ei ole muualla hoitosuhdetta. (Lahden kaupunki 2010b.) (Kuvio 6.)

A: Salpaus/kuraattori B: Ava ym. C: Perusopetus/opintojenohjaaja
D: Perusopetus/terveydenhoitaja E: Perusopetus/muu
F: Sosiaalityö/LS G: Työ- ja elinkeinotoimisto

KUVIO 6. Viranomaisyhteistyö

Nivelvaihtelyssä käytettiin keskimäärin 4,6 eri *työmuotoa* yhden nuoren kanssa työskennellessä. Eniten käytetyt työmuodot olivat puhelinneuvottelu (53 nuorta, 85,5 %), yksilötapaaminen (45 nuorta, 72,6 %) sekä viranomaisneuvottelu (44 nuorta, 71 %). Huoltaja- ja perhetapaamiset olivat pojilla yleisempiä kuin tytöillä (Kuvio 7.)

A: Yksilötapaaminen B: Perhetapaaminen C: Viranomaisneuvottelu D: Puhelinneuvottelu
 E: Sähköinen palaveri F: Viranomaistapaaminen G: Virastokäynti H: Kolmikantaneuvottelu
 I: Huoltajatapaaminen

KUVIO 7. Työmuodot

Sitoutumattomia ja ei-tavoitettuja nuoria oli yhteensä 13 henkilöä. Sitoutumattomissa nuorissa, joita oli kahdeksan henkilöä, huomioitavaa oli se, että heillä joka neljännellä oli itse/vanhemmat/läheiset lähettävänä tahona. Muilla taho oli joku koulun työntekijöistä, kuten kuraattori. Ei tavoitetuilla nuorilla, joita oli viisi henkilöä, lähettävänä tahona oli usein koulun työntekijä kuten opintojenohjaaja. Näistä nuorista vain yhdellä lähettävänä tahona oli itse/vanhemmat/läheiset.

Sitoutumattomilla ja ei-tavoitetuilla nuorilla kahdellatoista henkilöllä syynä nivelvaihtelyöhön olivat opinnot, mutta etenkin sitoutumattomilla nuorilla näkyi myös syynä kriisitilanteet kotona kolmella heistä. Näistä kahdesta ryhmästä sitoutumattomilla nuorilla oli enemmän hajontaa syissä nivelvaihtelyöhön. Sitoutumattomista nuorista yhdellä oli syynä opintojen lisäksi myös päihteet, toisella netti- ja muut riippuvuudet sekä kahdella nuorella väkivaltatilanteet.

Nämä kaksi ryhmää tekivät eniten yhteistyötä koulun henkilökunnan kanssa. Sitoutumattomilla nuorilla oli kuitenkin enemmän yhteistyötä lastensuojelun sosiaalityön kanssa.

Käytetyimpinä työmuotoina näiden kahden ryhmän nuorilla oli yksilötapaaminen sekä puhelinneuvottelu, molemmissa yhdeksän nuorta. Huomioitavaa kuitenkin on, että sitoutumattomista nuorista, joita oli yhteensä kahdeksan, oli viidellä yhtenä työmuotona huoltajatapaaminen. Ei tavoitetuista nuorista, joita oli viisi henkilöä, yhden kanssa käytettiin työmuotona huoltajatapaamista.

Nuoria, joilla nivelvaihtelyn päättymisen syyksi oli merkitty lastensuojelu, oli yhdeksän henkilöä. Heillä lähettävänä tahona oli monia toimijoita. Yleisin lähettävä taho oli kuitenkin koulun henkilökunta. Muita lähettäviä tahoja yksittäisillä nuorilla olivat mm. psykiatrinen poliklinikka, lastensuojelulaitokset, perhetyö jne. Oma-aloitteisesti tai läheisten kautta heitä on tullut varsin vähän.

Syynä nivelvaihtelyn tarpeeseen kaikilla yhdeksällä nuorella olivat opinnot. Neljällä heistä syynä olivat myös mielenterveysongelmat. Kolmella heistä syynä olivat myös päihteet. Muita syitä, joita oli parilla nuorella, olivat ihmissuhteet ja vä-

kivaltatilanteet. Huomioitavaa on, että nuorilla, joilla päättymisen syynä oli lastensuojelu, on muita nuoria enemmän syitä nivelvaihteen tarpeeseen eli he ovat moniongelmaisempia.

Neljän nuoren kohdalla tehtiin yhteistyötä lastensuojelun sosiaalityön kanssa. Toinen yleinen toimija on koulun henkilökunta. Yleisin työmuoto näillä nuorilla oli viranomaisneuvottelu, joka oli kaikkien nuorten työmuotona. Toiseksi yleisin oli puhelinneuvottelu, jota käytettiin yhdeksän nuoren kohdalla. Huomioitavaa, että ainoastaan kolmella nuorella oli työmuotona yksilötapaaminen ja vain kahdella nuorella huoltajatapaaminen.

6.2 Yhteenvetoa teemahaastatteluista

Kun toteutimme haastattelut, haastattelukysymykset olivat teemoiltaan laajempia eli kysymyksiä oli siis enemmän. Koimme, että seuraavien kysymysten avulla saimme tutkimusta kohtaan merkittävämpää tietoa enemmän kuin muiden kysymysten kautta:

Millaiset nuoret hyötyvät eniten nivelvaihteen?

Miten nuorilla näkyy ongelmien kasautuminen?

Miten tulkitsette nuorten sitoutumattomuuden? Mistä se johtuu?

Miten toimintaa voitaisiin kehittää, jotta kaikille saataisiin esimerkiksi koulutuspaikka?

Yhtenä esille nousseena teemana haastatteluissa näkyi se, että haastateltavat korostivat sekä nuoren, että hänen vanhempiansa motivaation tärkeyttä nivelvaihteen työssä. Haastateltavat kokivat, että ilman aikuisen tukea nivelvaihteen ei ole kovin hyödyllistä.

Muutos on silloin aina helpompaa kun sillä asianomaisella itsellään on siihen myös motivaatiota. Ja toki se, että sitten myös se perhe on siel taustalla tukemassa sitä muutosta ni se helpottaa meidän työtä huomattavasti.

. . . jos vanhempien tuki on riittämätön tai puuttuu kokonaan, sen oman elämäntilanteeseen ratkaisun etsimissä niin se nuorenkin sitoutuminen on heikkoa.

Toinen esille noussut teema on ongelmien kasautumiseen liittyvät tekijät. Haastateltavat korostivat, että ongelmien kasautuminen näkyy kaikilla elämänalueilla ja kaikenlaisten ongelmien kasautumisena. Myös tässä asiassa korostettiin vanhempien ja muiden aikuisten vastuuta ja velvollisuutta olla kiinnostunut nuoren asioista.

. . . ei oo mikään hirveen hyväkään vaan luovii siel keskellä vähän niinku sillee saattaa olla hyvin poissa 160 tuntii eikä kukaan ehkä huomaa sitä. Ja siitä lähtee paljon sitten asiat vyörymään, että jos on paljon poissaoloja ja jää jää paljon jälkeen tai jos on sairastunut, ollu pitkään pois koulusta kipee, tai tai vaikka nyt kipeenä niin tippuu kärryiltä ja sitte ei jaksa ruveta kuromaan ja uudet asiat on vielä vaikeempia ja niin edelleen.

Mut, että sitten kun ne rupee kasautuu ni sitten se riippuu tasan tarkkaa siitä, onko aikuiset ollu valveilla, joita ympäristössä on.

Haastateltavat kommentoivat nuorten sitoutumattomuuteen liittyviä asioita. He toivat esille, että sitoutumattomuus voi johtua myös motivaation puutteen lisäksi nuoruudesta ikävaiheena.

. . . nuoruuteen kuuluu ikävaiheena ihan suurimmalla osalla tällännen huolettomuus ja se että ollaan lyhytnäköisiä ja oikeesti se ihan se sitoutumattomuuskin et tavallaan se on sellanen nuoruusikä leimaava piirre kaiken kaikkiaan. . . . Siihen kuuluu se semmonen etsintä ja jonkinlainen angstikin ja se että miettii sitä että kuka mä oikeestaan olen ja ja mitä mä haluan ja mitä mä teen.

Tärkeänä teemana haastatteluissa erottuivat erilaiset kehittämisideat, jotka koskivat esimerkiksi yhteiskunnan panostusta nuoriin, koulutusjärjestelmää sekä nivelvaihteyttä. Haastateltavien ideat olivat konkreettisia esimerkkejä siitä kuinka nuorten kasvuoloja voitaisiin parantaa ja kuinka työ nuorten kanssa olisi myös ennaltaehkäisevämpää. Kehittämisideat koskivat esimerkiksi tiedonsiirtoa viranomaiselta toiselle, muuta viranomaisyhteistyötä, varhaiskasvatukseen panostamisesta, nivelvaihteyden lakisääteisyttä ja käytännönläheisempää sekä yksilöllisempää opetusta. Haastatteluissa painotettiin myös uuden nuorisolain mukanaan tuomaa mahdollista apua työhön.

. . . nyt viranomaisyhteistyön myötä tulee paljon asiakkaita ja ja tota se ois hirveen hyvä ku se ois jo sillon niinku tosta tammi-helmi-maaliskuusta, maaliskuussa viimestään että saatat tietää niitä asiakkaita jotka . . . mahdollisesti hyötyis nivelvaihteyden menetelmästä.

Eli tän nuorisolakiuudistuksen myötä me toivottas . . . että jokaiselta . . . peruskoululta tulis ne tiedot niistä nuorista meille, jotka ei oo saanu sitä opiskelupaikkaa. Ettei ne jäis tonne tuuliajolle.

. . . enemmän panostettais sinne lasten varhaiskasvatuksen puolelle ja siellä annettais tukea vanhemmille ja vastuutettais vanhemmuuteen siellä.

Lastensuojelulakiuudistus oli hyvä . . . et se pitää olla lakisääteistä että meidän tehtävä tässä yhteiskunnassa on huolehtia että jokainen alle 25-vuotias tulis ammatillisesti koulututtua. Piste.

Haastateltavat työntekijät arvioivat myös nykyisiä koulumaailman paineita ja muita nuoriin kohdistuvia odotuksia. He toivat esille seikkoja joiden kautta siihen voitaisiin vaikuttaa.

. . . sen sijaan, että meiltä supistettais voimavaroja ja resursseja siitä niin niitä täytyy laajentaa sen takia, että se on lakisääteistä ja opetusministeriön strateginen pääkohta ja ja hallituskaudella määriteltä, että se, sitä työtä täytyy vankistaa ja siihen täytyy tehdä tai niitä työmuotoja täytyy edelleen kehittää ja yhteistyötä viranomaisten välillä, hallintokuntien rajat ylittäen terävöittää.

On tullu tää tällöinen kiire mikä meidän nyky-yhteiskuntaa leimaa kaiken kaikkiaan niin, semmonen tehokkuusyhteiskunta niin se mun mielestä, hengitetään paljon nuorten niskaan, siinä, että ainakin tässä nivelvaihteydessä näkyy koko ajan se, että nuoret on aika hukassa kun he on joutunu nopeesti tekemään päätöksiä tai että heitä hiillostetaan tekemään päätös oman elämänsä kohdalla et mikä minusta isona tulee ja he on suhteellisen lapsia.

Saappaat on suuret ja niissä on vielä kuitenkin aika pienet jalat.

Opinnäytetyön tekijöinä koemme, että haastattelut tukivat onnistuneesti asiakastietolomakkeista saatuja tietoja. Olimme positiivisesti yllättyneitä siitä, että esille tuli myös sellaisia teemoja, joita emme olleet osanneet etukäteen ajatella tai kysyä. Näitä teemoja olivat muun muassa nuoriin yhteiskunnassa kohdistuvat paineet, nuorisolain uudistus sekä konkreettiset kehittämisideat.

Vertaillessamme asiakastietojen koonteja sekä teemahaastatteluiden vastauksia halusimme nostaa esille muutamia seikkoja, jotka toistuivat molemmissa tai olivat ristiriidassa keskenään. Näiden seikkojen avulla on huomattavissa, missä asioissa on kehitettävää ja missä asioissa työmuodon kautta on saatu hyviä tuloksia.

Asiakastietolomakkeista nousi esille, että vanhempien rooli etenkin sitoutumattomien ja ei-tavoitettujen nuorten kohdalla oli heikkoa. Myös kaikki nuoret huomiointona otettaessa yksi yleisin syy asiakkuuteen olivat kriisitilanteet kotona. Teemahaastatteluissa haastateltavat korostivat paljon vanhempien roolia nuoren rinnalla kulkiessa. He pitivät vanhempien tukea ensiarvoisen tärkeänä nivelvaihtelyssä. Tämä tuli esille myös yhdysvaltalaisessa artikkelissa Tightening the Dropout Tourniquet: Easing the Transition From Middle to High School. Artikkelissa korostettiin, että vanhempien osallistuminen on avainasemassa siirryttäessä koulutusasteelta toiselle eli siis tarve vanhempien tuesta nuorten koulutuspolun löytymiseen on kansainvälistäkin. (Cohen & Smerdon 2009, 181.)

Toinen seikka, joka sekä lomakkeissa että teemahaastatteluissa näkyy, on ongelmien kasautuminen. Esimerkiksi nuorilla, joilla on lastensuojelun asiakkuus, on lomakkeiden mukaan enemmän ongelmia tullessa nivelvaihtelyön asiakkaaksi. Haastatteluissa työntekijät korostivat, että ongelmien kasautuminen näkyy kaikkien ongelmien kasautumisena. Ongelmien kasautumisen eli polarisoitumisen ilmiö tuli esille myös lähdemateriaalia etsittäessä ja teoriapohjaa koottaessa.

Kehittämisideat olivat yksi osa-alue, joka nousi esille ainoastaan haastatteluista. Lomakkeissa tämän ei ole edes mahdollista näkyä, sillä lomakkeissa kuvataan ainoastaan yksittäisen nuoren tilannetta. Myöskään haastateltavien arvioita esimerkiksi koulumaailman paineista ei ole näkyvissä lomakkeissa, sillä ne ovat haastateltavien omia ammatillisia näkemyksiä nykypäivän tilanteesta koulumaailmassa.

7 POHDINTA

Koimme opinnäytetyöprosessin mielenkiintoisena, mutta kuitenkin haastavana. Motivaatiota työhön lisäsi se, että tutkimamme aihe on melko uusi ja siksi vähän tutkittu. Tämä tosin vaikeutti työtä lähdemateriaalin löytämisen kannalta. Kannustimena toimi myös kysyntä opinnäytetyölle Dominon taholta, josta saimme myös paljon tukea koko prosessin ajan. Opinnäytetyöprosessin kautta opimme paljon nivelvaihtelusta ja nuorten kanssa tehtävästä työstä yleensäkin. Saimme myös uusia näkökulmia nuorten asemaan yhteiskunnassa, esimerkiksi juuri koulutuspaikan saamisen paineet ja kuinka ne vaikuttavat nuoriin.

Asiakastietolomakkeiden purku opetti kirjaamisen tärkeyden, sillä kirjatusta asiasta voi olla hyötyä myös yhteistyöverkostolle nuoren kokonaistilannetta katsottaessa. Haastatteluja tehdessä oli hienoa saada ammattilaisten näkökulma kuuluiin. Esimerkiksi kehitysideoita oli mielenkiintoista kuulla juuri henkilöiltä, jotka työtä käytännössä tekevät. Myös haastatteluiden tekeminen itsessään oli mielekästä ja toimi hyvänä oppimiskokemuksena, sillä se oli molemmille tutkijoille uutta. Koimme myös, että saimme haastatteluista paljon hakemaamme tietoa, eli olimme tyytyväisiä laatimiimme kysymyksiin. Haastateltavat olivat myös sitoutuneita haastatteluihin, mikä auttoi materiaalin saamisessa. He nostivat esille myös sellaisia, tärkeitä teemoja joita emme itse olleet osanneet ajatella, eli he olivat iso tekijä opinnäytetyön onnistumisessa.

Vaikka olimme haastattelukysymyksiin tyytyväisiä, totesimme, että kuitenkin jotkut kysymykset olisi voinut jättää pois. Esimerkiksi nuorten mielenterveysongelmia koskevat kysymykset olivat tällaisia, koska Domino ei ole hoidollinen yksikkö eivätkä haastatellut työntekijät tee mielenterveystyötä. Tämän vuoksi kysymykset ja vastaukset näihin asioihin eivät olleet niin oleellisia seikkoja tutkimustamme ajatellen. Kysyimme työntekijöiltä myös esimerkkejä asiakascaseista, mutta loppujen lopuksi emme hyödyntäneet niitä tutkimuksessamme. Myöskään tyttöjen ja poikien eroihin emme lopulta syventyneet. Koemme kuitenkin, että oli pa-

rempi niin, että kysymyksiä ja materiaalia oli liian paljon kuin niin, että se olisi ollut liian suppeaa.

Mielestämme tutkimusaihe on tärkeä ja arvokas ja toivomme, että tutkimuksesta on hyötyä Dominolle tai esimerkiksi yhteistyökumppaneille jossain yhteydessä. Tavoitteenamme oli tuoda esille nivelvaihtelyä työmenetelmänä sekä saada työntekijöiden ääni kuuluviin ja uskomme tämän onnistuneen. Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla esimerkiksi kuinka moniongelmaisten nuorten tilanteeseen voitaisiin puuttua jo varhaisessa vaiheessa, jolloin ongelmien kasautumista voitaisiin vähentää tai ennaltaehkäistä.

LÄHTEET

AKU-Toiminta. 2010. AKU – mitä ja kenelle? [viitattu 24.7.2010]. Saatavissa: <http://akutoiminta.fi/aku.html>

Alatupa, S., Karppinen, K., Keltikangas-Järvinen L. & Savioja, H. 2007. Koulu, syrjäytyminen ja sosiaalinen pääoma – löytyykö huono-osaisuuden syy koulusta vai oppilaasta? Sitran raportti. Helsinki: Edita Prima Oy [viitattu 17.4.2010]. Saatavissa: <http://www.sitra.fi/julkaisut/raportti75.pdf?download=Lataa+pdf>

Autio, M., Eräranta, K. & Myllyniemi, S. 2008. Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot-vuosikirja 2008. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta & Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus (STAKES) [viitattu 17.4.2010] Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/polarisoituvanuoruus.pdf>

Cohen, J. S. & Smerdon, B. A. 2009. Tightening the Dropout Tourniquet: Easing the Transition From Middle to High School. Teoksessa Taylor & Francis Ltd (toim.) Preventing School Failure. 177-184 [viitattu 26.10.2010]. Saatavissa: <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&hid=109&sid=ceb87e51-faaf-400c-b047-e7a57949bf6a%40sessionmgr113>

Domino. 15-17-vuotiaan nuoren siirtyminen lähettävältä taholta nivelvaihteyöhön. Prosessikaavio. Lahden kaupunki.

Domino. 2009. Nivelvaihteyön prosessi. Lahden kaupunki.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nuorisolain sekä opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 5 §:n muuttamisesta. 2010 [viitattu 13.10.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100001>

Järvinen, T. 2001. Koulujärjestelmän yksilöllistymisen ja valinnan vapaus. Julkaisussa: Kuure, T. (toim.). Aikuistumisen pullonkaulat. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta & Stakes. Pieksämäki.

Keski-Suomen Opisto. 2010. Muita aktiivisia työelämäyhteistyöhankkeita [viitattu 18.4.2010]. Saatavissa: <http://www.ksopisto.fi/opisto.php?Id=40>

Kivelä, S. & Ahola, S. 2007. Elämää nivelvaiheissa - nuorten syrjäytyminen ja sen ehkäisy. VaSkooli-projektin loppuraportti. Turun yliopisto [viitattu 17.4.2010]. Saatavissa: http://www.vaskooli.fi/elamaa_nivelvaiheissa.pdf

Komonen, K. 1999. Yksilöllinen valinta vai portti koulutukselliseen syrjäytymiseen? Ammattikouluopinnot keskeyttäneiden nuorten koulutuspolut. Julkaistu teoksessa Holtittomasta hortoilusta hallittuun harhailuun – nuorten syrjäytymisen riskit ja selviytymiskeinot (Kuorelahti, M. & Viitanen, R.) Nuoran julkaisuja [viitattu 17.4.2010]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/muut_tutkimukset/holtittomasta_hallittuun.pdf

Kuula, R. 2000. Syrjäytymisvaarassa oleva nuori koulun paineessa: koulu ja nuorten syrjäytyminen. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. Hankesuunnitelma/nuorten monipalvelukeskus Domino.

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2009. Tarinoita Lahden nuorisopalveluista 2009. Lahden kaupunki.

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2010. Yleistä. Nuorten monipalvelukeskus Domino. Lahden kaupunki [viitattu 15.4.2010]. Saatavissa: <http://www.nuorilahti.net/domino/>

Lahden kaupunki. 2010a. Sivistystoimiala [viitattu 14.10.2010]. Saatavissa: <http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/D36DD2888BCAAF2CC2256F3F004B4233>

Lahden kaupunki. 2010b. Mielenterveyspalvelut [viitattu 26.10.2010]. Saatavissa: <http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/38EB8BBC70638B70C2256E7E0038C0DE>

Lairio, M., Vanhalakka-Ruoho, M., Puukari, S. ja Juutilainen P-K. 2009. Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja Kasvatus 5/2009 40. Vuosikerta. Ohjaustyö tutkimuksen kehillä. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Laki nuorisolain muuttumisesta 5 § 2010. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi nuorisolain sekä opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 5 §:n muuttamisesta [viitattu 13.10.2010]. Saatavissa: [http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100001?search\[pika\]=nuorisolaki&search\[type\]=pika](http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100001?search[pika]=nuorisolaki&search[type]=pika)

Lastensuojelulaki 417/2007 [viitattu 8.9.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Myllyniemi, S. 2009. Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009. Opetusministeriö [viitattu 26.10.2010]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2009.pdf

Nivelvaihtelyöntekijät. 2010. Lahden kaupungin nuorisopalvelut. Nuorten monipalvelukeskus Domino. Haastattelu 8.9.2010.

Opetusministeriö. 2010. Etsivä nuorisotyö. Opetusministeriö [viitattu: 15.4.2010]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisotyo/?lang=fi

Opetusministeriö. 2005. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmän muistio. Opetusministeriö [viitattu 17.4.2010]. Saatavissa:

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2005/liitteet/opm_270_tr33.pdf?lang=fi

Opetusministeriö. 2009. Nuorta ei jätetä - puhalletaan yhteen hiileen. Moniammatillista viranomaistyötä ja sen lakisäateistämistä selvittävän poikkihallinnollisen työryhmän muistio. Opetusministeriö [viitattu 17.4.2010]. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/tr5.pdf?lang=fi>

Opetusministeriö. 2007. Joustava perusopetus – JOPO-toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen. Opetusministeriön julkaisuja [viitattu 22.4.2010]. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm15.pdf?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2010. Nuorisolain muutos: monialainen yhteistyö, etsivä nuorisotyö ja varhainen puuttuminen [viitattu 13.10.2010]. Saatavissa:

http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/vireilla_nuoriso/nuorisolaki/index.html

Seikkula, J. & Arnkil, T. 2009. Dialoginen verkostotyö. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Esa Print Oy.

Siiteri, A. 2010a. Johtava ohjaaja. Lahden kaupungin nuorisopalvelut. Nuorten monipalvelukeskus Domino. Haastattelu 4.10.2010.

Siiteri, A. 2010b. Johtava ohjaaja. Lahden kaupungin nuorisopalvelut. Nuorten monipalvelukeskus Domino. Haastattelu 1.11.2010.

Silta-Valmennus. 2010. Nuorten palvelutakuu –hanke [viitattu 24.7.2010]. Saatavissa:

http://www.siltavalmennus.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=173:nuorten-palvelutakuu--hanke-&catid=46:projektit&Itemid=184

Sinkkonen, J. 2010. Nuoruusikä. Juva: WS Bookwell Oy.

Tilastokeskus. 2008. Koulutustilastot: koulutuksen keskeyttäminen 2008 [viitattu 22.4.2010]. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/kkesk/2008/kkesk_2008_2010-03-12_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. 2009. Koulutustilastot: koulutukseen hakeutuminen [viitattu 22.4.2010]. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/khak/2008/khak_2008_2009-12-09_tie_001.html

Tolonen, T. 2005. Sosiaalinen tausta, sukupuoli ja paikallisuus nuorten koulutussiirtymissä. Teoksessa Aapola, S. & Ketokivi, K. (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 35-65.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerrus kirjapaino Oy.

Valtiontalouden tarkastusvirasto. 2007. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Toiminnantarkastuskertomus 146/2007 [viitattu 22.4.2010]. Saatavissa: http://www.vtv.fi/files/113/1462007_Nuorten_syrjaytymisen_ehkaisy_NETTI.pdf

Vantaa. 2010. Kipinä-työryhmä [viitattu 24.7.2010]. Saatavissa: http://www.vantaa.fi/i_perusdokumentti.asp?path=1;135;137;216;6276;6415;74518

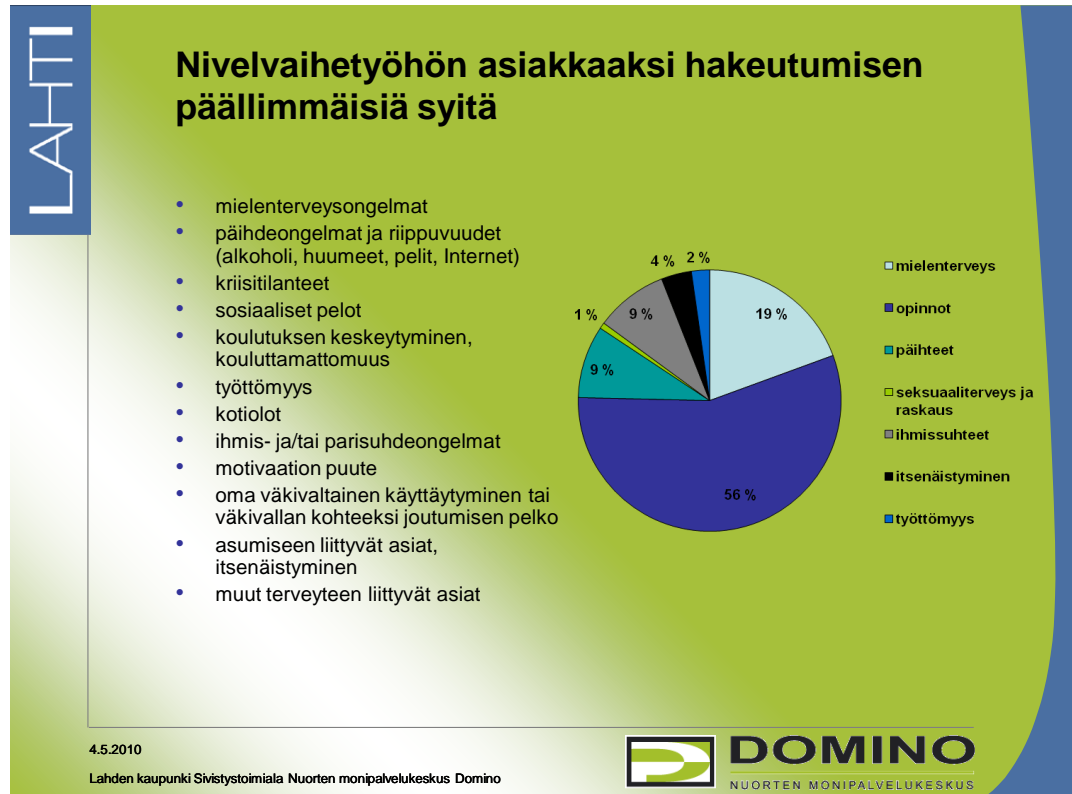
Vantaan ammatillinen koulutuskeskus. 2006. Haavi 2 - Tuettu siirtyminen perusopetuksesta toisen asteen ammatillisiin opintoihin. Loppuraportti [viitattu 18.4.2010]. Saatavissa: http://www.vantaa.fi/i_liitetiedosto.asp?path=1;135;137;216;6276;6415;10020;39285

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Youth Against Drugs. Nivelvaihtely [viitattu 18.4.2010]. Saatavissa: <http://www.yad.fi/index.php?l=1&path=3,53,58>

LIITTEET

LIITE 1

LIITE 2

Haastattelukysymykset

Millaiset nuoret hyötyvät eniten nivelvaihetyöstä?

- Mistä tämä johtuu?
- Millaisten nuorten kanssa on helpoin työskennellä?
- Entä vaikein?

Minkälaisia eroja on tyttöjen ja poikien tilanteissa?

Miten nuorilla näkyy ongelmien kasautuminen?

- Miten ongelmien kasautumista voitaisiin ennaltaehkäistä?
- Miten ongelmien kasautuminen näkyy esim. Nuorilla joilla on lastensuojeluasiakkuus?
- Miten nivelvaihetyössä näkyy pääsyy tuloon?

Miten tulkitsette nuorten sitoutumattomuuden? Mistä se johtuu?

- Miten sitoutumattomat ja ei tavoitetut nuoret saataisiin palveluiden piiriin?
- Kenen kanssa tulisi tehdä yhteistyötä?
- Miten vanhempien mukana oloa voitaisiin vahvistaa?

Miten tulkitsette nuorten mielenterveysongelmat?

- Miten ne näkyvät työssä?
- Miksi tytöillä on enemmän mielenterveysongelmia kuin pojilla?

Esimerkki onnistuneesta casesta?

Esimerkki casesta, jossa oli haastavat lähtökohdat?

Vertailu

Miten toimintaa voitaisiin kehittää, jotta kaikille saataisiin esim. Koulutuspaikka?

Mitä haluaisit vielä sanoa?

LIITE 3.

Asiakastietolomakkeet ovat käytössä Nuorten monipalvelukeskus Dominon kaikissa työmuodoissa, ei ainoastaan nivelvaihtelyssä.

Yhteenveto asiakastietolomakkeista

Ikä- ja sukupuolijakauma

Tytöt 34 kpl 54,8 %

13 v. 1	
14 v. 1	13–15 v. 10 kpl 29,4 %
15 v. 8	
16 v. 18	16–17 v. 24 kpl 70,6 %
17 v. 6	

Pojat 28 kpl 45,2 %

13 v. 0	
14 v. 1	13–15 v. 8 kpl 28,6 %
15 v. 7	
16 v. 14	16–17 v. 20 kpl 71,4 %
17 v. 6	

Työn päättymisen syy

Sitoutumaton	8	12,90 %
Lastensuojelu	8	12,90 %
Tuen tarve päättynyt	17	27,40 %
Osastohoito (Psyk.)	1	1,60 %
Alueellinen nuorisotyö	1	1,60 %
Sihti	1	1,60 %
Ei tavoiteta	4	6,50 %
Ei yhteydenottoa	1	1,60 %
Päihdekuntoutus	1	1,60 %
Jatkokoulutus	11	17,70 %
Ei ilmoitettu syytä	7	11,30 %
Työllistyminen	1	1,60 %
Työharjoittelu	1	1,60 %

Tytöt 13–15 v.

Tytöt 16–17 v.

Sitoutumaton	2	20 %	0	0 %
Lastensuojelu	2	20 %	4	16,70 %
Tuen tarve päättynyt	5	50 %	8	33,30 %
Osastohoito (Psyk.)	0	0 %	1	4,20 %
Alueellinen nuorisotyö	0	0 %	0	0 %
Sihti	0	0 %	1	4,20 %
Ei tavoiteta	0	0 %	3	12,50 %
Ei yhteydenottoa	0	0 %	1	4,20 %
Päihdekuntoutus	0	0 %	0	0 %
Jatkokoulutus	0	0 %	1	4,20 %
Ei ilmoitettu syytä	1	10 %	3	12,50 %
Työllistyminen	0	0 %	1	4,20 %
Työharjoittelu	0	0 %	1	4,20 %

Pojat 13–15 v.

Pojat 16–17 v.

Sitoutumaton	1	12,50 %	5	25 %
Lastensuojelu	2	25 %	1	5 %
Tuen tarve päättynyt	3	37,50 %	1	5 %
Osastohoito (Psyk.)	0	0 %	0	0 %
Alueellinen nuorisotyö	0	0 %	1	5 %
Sihti	0	0 %	0	0 %
Ei tavoiteta	0	0 %	1	5 %
Ei yhteydenottoa	0	0 %	0	0 %
Päihdekuntoutus	0	0 %	1	5 %
Jatkokoulutus	1	12,50 %	9	45 %
Ei ilmoitettu syytä	1	12,50 %	2	10 %
Työllistyminen	0	0 %	0	0 %
Työharjoittelu	0	0 %	0	0 %

Lähetävä taho

Perusopetus/muu	7	11,30 %
Lastensuojelulaitos	1	1,60 %
Itse/vanhemmat/läheiset	20	32,30 %
Sosiaalityö/LS	3	4,80 %
Salpaus/kuraattori	4	6,50 %
Salpaus	2	3,20 %
Sihti	1	1,60 %
Perusopetus/opo	11	17,70 %
Työkkäri	1	1,60 %
Perusopetus/terkka	3	4,80 %

Psyk.pol.	3	4,80 %
Perusopetus/kuraattori	2	3,20 %
Lukio	1	1,60 %
Salpaus/opo	1	1,60 %
PHKS	1	1,60 %
Perhetyö	1	1,60 %

Tytöt 13–15 v.

Tytöt 16–17 v.

Perusopetus/muu	1	10 %	1	4,20 %
Lastensuojelulaitos	0	0 %	1	4,20 %
Itse/vanhemmat/läheiset	4	40 %	10	41,70 %
Sosiaalityö/LS	0	0 %	2	8,30 %
Salpaus/kuraattori	0	0 %	0	0 %
Salpaus	0	0 %	1	4,20 %
Sihti	0	0 %	1	4,20 %
Perusopetus/opo	2	20 %	2	8,30 %
Työkkäri	0	0 %	1	4,20 %
Perusopetus/terkka	2	20 %	0	0 %
Psyk.pol.	1	10 %	1	4,20 %
Perusopetus/kuraattori	0	0 %	0	0 %
Lukio	0	0 %	1	4,20 %
Salpaus/opo	0	0 %	1	4,20 %
PHKS	0	0 %	1	4,20 %
Perhetyö	0	0 %	1	4,20 %

Pojat 13–15 v.

Pojat 16–17 v.

Perusopetus/muu	4	50 %	1	5 %
Lastensuojelulaitos	0	0 %	0	0 %
Itse/vanhemmat/läheiset	1	12,50 %	5	25 %
Sosiaalityö/LS	1	13 %	0	0 %
Salpaus/kuraattori	0	0 %	4	20 %
Salpaus	0	0 %	1	5 %
Sihti	0	0 %	0	0 %
Perusopetus/opo	1	12,50 %	6	30 %
Työkkäri	0	0 %	0	0 %
Perusopetus/terkka	1	12,50 %	0	0 %
Psyk.pol.	0	0 %	1	5 %
Perusopetus/kuraattori	0	0 %	2	10 %
Lukio	0	0 %	0	0 %
Salpaus/opo	0	0 %	0	0 %
PHKS	0	0 %	0	0 %
Perhetyö	0	0 %	0	0 %

Alkustatus

Tytöt 13–15 v.

Tytöt 16–17 v.

Opinnot	7	70 %	20	83,30 %
Työttömyys	0	0 %	0	0 %
Ihmissuhteet	2	20 %	5	20,80 %
Parisuhdeasiat	0	0 %	2	8,30 %
Terveys	0	0 %	1	4,20 %
Itsetuhoisuus	1	10 %	0	0 %
Seksuaaliterveys	0	0 %	1	4,20 %
Raskaus/synnytys/abortti	0	0 %	1	4,20 %
Taloudelliset asiat	0	0 %	0	0 %
Rikokset	0	0 %	0	0 %
Väkivaltatilanteet	0	0 %	1	4,20 %
Itsenäistyminen	0	0 %	2	8,30 %
Kriisitilanteet kotona	2	20 %	5	20,80 %
Päihteet	2	20 %	3	12,50 %
Netti- ja muut riippuvuudet	0	0 %	0	0 %
Sosiaalietuudet/toimeentulotuki	0	0 %	0	0 %
Asunnottomuus	0	0 %	0	0 %
Mielenterveysongelmat	5	50 %	13	54,20 %
Kapina/rajattomuus	0	0 %	1	4,20 %

Pojat 13–15 v.

Pojat 16–17 v.

Opinnot	8	100 %	17	85 %
Työttömyys	0	0 %	0	0 %
Ihmissuhteet	2	25 %	3	15 %
Parisuhdeasiat	0	0 %	0	0 %
Terveys	0	0 %	0	0 %
Itsetuhoisuus	0	0 %	0	0 %
Seksuaaliterveys	0	0 %	0	0 %
Raskaus/synnytys/abortti	0	0 %	0	0 %
Taloudelliset asiat	0	0 %	0	0 %
Rikokset	2	25 %	1	5 %
Väkivaltatilanteet	2	25 %	2	10 %
Itsenäistyminen	0	0 %	0	0 %
Kriisitilanteet kotona	2	25 %	3	15 %
Päihteet	2	25 %	2	10 %
Netti- ja muut riippuvuudet	3	37,50 %	1	5 %
Sosiaalietuudet/toimeentulotuki	0	0 %	0	0 %
Asunnottomuus	0	0 %	0	0 %

Mielenterveysongelmat	2	25 %	5	25 %
Kapina/rajattomuus	1	12,50 %	2	10 %

Yhdellä nuorella on ollut 2,2 tekijää nivelvaihtelyöhön.

Viranomaisyhteistyö

Tytöt 13–15 v.

Tytöt 16–17 v.

Salpaus/kuraattori	1	10 %		1	4,20 %
Salpaus/opo	0	0 %		2	8,30 %
Salpaus/terkka	0	0 %		1	4,20 %
Salpaus/muu	0	0 %		1	4,20 %
Diakonialaitos	0	0 %		1	4,20 %
Ava ym.	0	0 %		4	16,70 %
Perusopetus/kuraattori	0	0 %		0	0 %
Perusopetus/opo	3	30 %		3	12,50 %
Perusopetus/terkka	4	40 %		2	8,30 %
Perusopetus/muu	2	20 %		2	8,30 %
Sosiaalityö/LS	3	30 %		5	20,80 %
Sosiaalityö/aikuis.	0	0 %		0	0 %
Sosiaalityö/etuudet	0	0 %		0	0 %
Sosiaalityö/asunnottomat	0	0 %		0	0 %
Perhetyö	1	10 %		2	8,30 %
PHKS	0	0 %		3	12,50 %
Psyk.pol.	1	10 %		4	16,70 %
Nuvo	1	10 %		0	0 %
Sihti	1	10 %		1	4,20 %
Akseli	0	0 %		0	0 %
Dynamo	0	0 %		0	0 %
Horisontti	0	0 %		0	0 %
Lasna	0	0 %		0	0 %
Allu	0	0 %		0	0 %
Työkkäri	1	10 %		3	12,50 %
Stoppari	0	0 %		0	0 %
Poliisi	0	0 %		0	0 %
Kela	0	0 %		0	0 %
A-klinikka	0	0 %		0	0 %
Lukio	0	0 %		2	8,30 %
Etsin	0	0 %		0	0 %
Lastenneuvola	0	0 %		1	4,20 %
Tuoterengas	0	0 %		0	0 %

Pojat 13–15 v.

Pojat 16–17 v.

Salpaus/kuraattori	1	12,50 %		5	25 %
Salpaus/opo	1	12,50 %		3	15 %
Salpaus/terkka	0	0 %		0	0 %
Salpaus/muu	0	0 %		4	20 %
Diakonialaitos	0	0 %		0	0 %
Ava ym.	0	0 %		4	20 %
Perusopetus/kuraattori	0	0 %		4	20 %
Perusopetus/opo	3	37,50 %		7	35 %
Perusopetus/terkka	1	12,50 %		1	5 %
Perusopetus/muu	6	75 %		2	10 %
Sosiaalityö/LS	4	50 %		4	20 %
Sosiaalityö/aikuis.	0	0 %		0	0 %
Sosiaalityö/etuudet	0	0 %		0	0 %
Sosiaalityö/asunnottomat	0	0 %		0	0 %
Perhetyö	1	12,50 %		2	10 %
PHKS	0	0 %		0	0 %
Psyk.pol.	0	0 %		1	5 %
Nuvo	0	0 %		0	0 %
Sihti	0	0 %		1	5 %
Akseli	0	0 %		0	0 %
Dynamo	0	0 %		0	0 %
Horisontti	0	0 %		2	10 %
Lasna	0	0 %		0	0 %
Allu	0	0 %		1	5 %
Työkkäri	2	25 %		1	5 %
Stoppari	0	0 %		1	5 %
Poliisi	0	0 %		0	0 %
Kela	0	0 %		0	0 %
A-klinikka	0	0 %		0	0 %
Lukio	0	0 %		0	0 %
Etsin	0	0 %		0	0 %
Lastenneuvola	0	0 %		0	0 %
Tuoterengas	0	0 %		1	5 %

Yhdellä nuorella on ollut 1,9 viranomaiskontaktia.

Työmuodot

Tytöt 13–15 v.

Tytöt 16–17 v.

Yksilötapaaminen	10	100 %		15	62,50 %
Perhetapaaminen	4	40 %		7	29,20 %

Viranomaisneuvottelu	9	90 %		16	66,70 %
Puhelinneuvottelu	9	90 %		19	79,20 %
Sähköinen palaveri	2	20 %		13	54,20 %
Viranomaistapaaminen	6	60 %		10	41,70 %
Virastokäynti	6	60 %		4	16,70 %
Kotikäynti	0	0 %		0	0 %
Pienryhmätapaaminen	0	0 %		0	0 %
Tutorointi	0	0 %		0	0 %
Kolmikantaneuvottelu	2	20 %		3	12,50 %
Tiimissä käsittely	0	0 %		0	0 %
Huoltajatapaaminen	2	20 %		7	29,20 %

Pojat 13–15 v.

Pojat 16–17 v.

Yksilötapaaminen	6	75 %		14	70 %
Perhetapaaminen	5	62,50 %		9	45 %
Viranomaisneuvottelu	6	75 %		13	65 %
Puhelinneuvottelu	7	87,50 %		18	90 %
Sähköinen palaveri	5	62,50 %		9	45 %
Viranomaistapaaminen	5	62,50 %		9	45 %
Virastokäynti	5	62,50 %		5	25 %
Kotikäynti	0	0 %		0	0 %
Pienryhmätapaaminen	0	0 %		0	0 %
Tutorointi	0	0 %		1	5 %
Kolmikantaneuvottelu	4	50 %		3	15 %
Tiimissä käsittely	0	0 %		0	0 %
Huoltajatapaaminen	5	62,50 %		11	55 %

Yhdellä nuorella on ollut n. 4,6 eri työmuotoa nivelvaihtelyssä.